

Översiktsplan

Antagandehandling 2021

Kristinehamns
kommun

UTSTÄLLNINGSLÅTÅNDE II

Översiktsplan – Kristinehamns kommun

Innehåll

Vad är ett utställningsutlåtande?	3
Hur har utställningen gått till?	3
Utskick och annonsering	3
Aktiviteter	3
Inlämning av synpunkter	3
Vilka har deltagit?	3
Sammanfattning av genomförda ändringar i planen efter utställningen	4
Ändringar i text	4
Ändringar i kartan	5
Ändringar i miljökonsekvensbeskrivningen	5
Inkomna yttranden och kommunens kommentarer	6
Synpunkter från myndigheter och kommuner	6
Synpunkter från kommunala nämnder	25
Synpunkter från politiska partier och intresseorganisationer	26
Synpunkter från privatpersoner	31

Vad är ett utställningsutlåtande?

Utställningsutlåtandet är en bilaga till översiktsplanen. Syftet med utställningsutlåtandet är att beskriva hur utställningen gått till, redogöra för synpunkter och ställningstaganden som kommit in och förklara vilka ändringar som gjorts med anledning av inkomna synpunkter. För att gynna läsbarheten redovisas de inkomna yttrandena i sin helhet.

Länsstyrelsens granskningsyttrande har en särställning i lagstiftningen då det är statens avvägda och samordnade syn och svar på kommunens översiktsplanerplanering. Yttrandet ger där med en bild av i vilken omfattning kommunen och staten är överens om utvecklingen av den fysiska miljön vilket underlättar fortsatt planering. Länsstyrelsens granskningsyttrande tillhör därför översiktsplanen efter att planen antagits. Kristinehamns kommun bedömde att översiktsplanen efter utställningen hade förändrats så mycket att en ny utställning av planen skulle ske.

Hur har utställningen gått till?

Förslag till ny översiktsplan för Kristinehamns kommun, har varit på en andra utställning för att få in synpunkter från allmänheten, politiska nämnder, föreningar, och myndigheter m.fl. under tiden 12 juni – 28 september 2020.

Utskick och annonsering

Utställningshandlingarna har under hela utställningstiden varit utlagt på *kristinehamn.se* för att ge kommuninvånare, politiska partier, grannkommuner och myndigheter möjlighet att lämna sina synpunkter. Handlingar har även varit tillgängliga på planeringsavdelningen i kommunhuset och i tidningsrummet på Kristinehamns bibliotek.

För att informera interna och externa myndigheter, organisationer, företag, föreningar och närliggande kommuner m.fl. har vi skickat ut informationsbrev via post eller mail.

Aktiviteter

Efter utställningstiden har Kristinehamns kommun genomfört ett fördjupat möte tillsammans med Länsstyrelsen i Värmland gällande synpunkterna inför deras nya granskningsyttrande. Länsstyrelsens nya granskningsyttrande lämnades till kommunen 2020-10-20.

Inlämning av synpunkter

Synpunkter på förslag till ny översiktsplan har under utställningstiden lämnats skriftligen via mail eller brev.

Vilka har deltagit?

Under perioden för den andra utställningen har 22 yttranden med synpunkter kommit in från privatpersoner, organisationer, företag och myndigheter. Fördelningen dem emellan ser ut som följer:

Externa myndigheter och kommuner	12
Kommunala Nämnder	3
Föreningar och politiska partier	4
Privatpersoner	3

Sammanfattning av genomförda ändringar i planen efter utställningen

Större förändringar som har skett efter utställningen redovisas nedan. Utöver de större förändringar som nämns har fler mindre justeringar av text, ställningstaganden och kartor gjorts.

Kristinehamns kommun bedömer att de ändringar av översiktsplanen som genomförts efter andra utställningen inte är så pass stora att en ytterligare ny utställning behövs.

Ändringar i text

I avsnittet om Kollektivtrafik har text uppdateras för att bättre följa hur Region Värmland ser på utvecklingen av regional kollektivtrafik.

I avsnittet om Järnvägstrafik har text och ställningstaganden gällande markreservat för järnväg uppdaterats för att tydliggöra kring eventuell framtida tillämpning av reservatet.

I avsnittet Grönstruktur har flertalet beskrivningar lagts till kring hantering av tätortsnära rekreationsskogar och gröna rekreativstråk vid eventuell framtida återetablering av försvarsmakten.

I avsnittet Grönstruktur har Järnleden fått text som bland annat lyfter eventuell hantering av järnledens sträckning vid en realisering av verksamhetsområdet Strandmossen (V18) och/eller Nobelbanan (M1).

I avsnittet om Verksamheter har det tillkommit ett nytt ställningstagande gällande utredning av ytterligare markbehov och detaljerad markanvändning för verksamhetsområdet Kroksvik, det berör den kommunägda marken väster om nuvarande verksamhetsområde.

I avsnittet om Stadsbygd och tätortsområden har texten kring verksamhetsområdet Norra Höja utvecklats och kompletterats med uppdaterade beskrivningar av planeringsförutsättningar.

Verksamhetsområdet Harberget (V22) är borttaget.

I avsnittet om Stadsbygd och tätortsområden har övergripande text förtydligats under Utredningsområden. Och beskrivningar för Presterud (U1) samt Östra Vålösundet har uppdaterats med hänsyn till återetablering av artilleriregemente i Kristinehamn.

I avsnittet om Stadsbygd och tätortsområden, under Utredningsområden, har det lagts till två nya utredningsområden. Harberget (U18) för en eventuell lokalisering av artilleriregemente och Kroksvik (U19) för ett eventuellt verksamhetsområde.

Avsnitt om huvudmannaskap är tillagt.

Området för landsbygdsutveckling (LIS) L4 Tokebol utgår med hänsyn till Länsstyrelsens yttrande.

Området för landsbygdsutveckling (LIS) L5 Norra Gisselbacka minskas i omfattning vilket gör att beskrivningarna kring förutsättningar och ställningstaganden omarbetats.

Områdena för landsbygdsutveckling (LIS) L 11, L13, L14 & L17 har kopplat till Natura 2000-området och naturreservatet Värmlandsskärgården fått text kring förutsättningar och ställningstaganden utvecklade.

Området för landsbygdsutveckling (LIS) L 14 Baggerud minskas något i omfattning vilket gör att beskrivningarna kring förutsättningar omarbetats och under ställningstagandet tillkommit en text om att Länsstyrelsen inte godtar planen helt i detta hänseende.

Området för landsbygdsutveckling (LIS) L 22 Baggtorp kvarstår men minskas i omfattning vilket gör att beskrivningarna kring förutsättningar och ställningstaganden omarbetats. Under ställningstagandet har det tillkommit en text om att Länsstyrelsen inte godtar planen i detta hänseende.

Området för landsbygdsutveckling (LIS) L 16 Nore utgår med hänsyn till Länsstyrelsens yttrande.

I avsnittet om Råvarutillgångar och samhällsviktig verksamhet, under Kommunikationer, har text förtydligats gällande riksintresset för hamn.

I avsnitten Verksamhetsområden och Avfallshantering har kommunens förhållningssätt till hantering och deponi av inert avfall tagits bort då verksamhetsområdet Harberget V22 utgått.

Ändringar i kartan

Visionsbild för Kristinehamns tätort är uppdaterad, ex. har en del områden har blivit större medan andra blivit mindre och vissa rekreationsstråk förändrats.

Kollektivtrafikkartan korrigeras genom att föreslagna bytespunkter för buss utgår. Och alternativ streckad linje för busstrafik läggs till.

Rekreationsskogen (R2) har i grönstrukturkartan och i markanvändningskartan för Kristinehamns tätort begränsats i yta till förmån för utredningsområde.

Verksamhetsområdet Harberget V22 är borttaget.

Utredningsområdena (U19) och (U20) redovisar nya eventuella markanspråk.

Verksamhetsområden för reningsverk (V24) och vattenverk (V25) i Bäckhammar är tillagt.

Verksamhetsområden för reningsverk (V26) och vattenverk (V27) i Nybble är tillagt.

Utredningsområden i fritidshusbebyggelsen har fått ett ytterligare utredningsområde tillagt (U18).

Området för landsbygdsutveckling (LIS) L4 Tokebol utgår ur översiktsplanen.

Området för landsbygdsutveckling (LIS) L5 Norra Gisselbacka har minskats i omfattning.

Området för landsbygdsutveckling (LIS) L22 Baggtorp har minskats i omfattning.

Området för landsbygdsutveckling (LIS) L14 Baggerud har minskats i omfattning.

Området för landsbygdsutveckling (LIS) L16 Nore utgår ur översiktsplanen.

Kartredovisning av hänsynsområden för markstabilitet för Bäckhammars tätort är tillagt.

Ändringar i miljökonsekvensbeskrivningen

Förtydligat textavsnitt gällande Försvarmaktens lokalisering och dess bedömda påverkan av planförslagets konsekvenser (verksamhetsområden och grön infrastruktur)

Inkomna yttranden och kommunens kommentarer

I detta kapitel redovisas de yttranden som inkommit under den andra utställningen samt en redogörelse för hur kommunen ställer sig till synpunkterna.

En del synpunkter som inkommit har varit för detaljerade för att kunna behandlas inom ramen för översiktsplanen. Det kan också vara värt att notera att inkomna synpunkter inte med säkerhet kan antas vara representativa för hur kommuninvånare tycker i allmänhet. Att flertalet synpunktslämnare har haft samma åsikt ges därför egentligen inte större tyngd än att en person eller aktör tyckt något. Kristinehamns kommun vill också betona att det är omöjligt att tillgodose samtliga synpunkter då viljan och intressena går isär.

En del synpunkter gäller översiktsplanens redovisning och innehåll. Översiktsplanens syfte är att redovisa kommunens viljeinriktning vad det gäller utvecklingen av den fysiska miljön. Som i all fysisk planering så har kommunen haft tillgång till planeringsunderlag som ligger till grund för olika intresseavvägningar i planen. Översiktsplanen är därmed inte ett uppslagsverk i den meningen att den syftar till att redovisa allt tillgängligt planeringsunderlag.

Synpunkter från myndigheter och kommuner

Under utställningstiden kom 8 yttranden som innehöll synpunkter från externa myndigheter och kommuner. Utöver detta hade 4 externa myndigheter och kommuner inget att erinra.

Länsstyrelsen Värmland

Länsstyrelsen i Värmland har en särskilt granskande roll av kommunens översiktsplanering enligt plan- och bygglagen. Under utställningen av planen ska länsstyrelsen inkomma med ett granskningsyttrande som redovisar statens syn på kommunens ställningstaganden och som sedan tillhör planhandlingen.

Översiktsplan för Kristinehamns kommun – Utställning 2

Ärendet

Rubricerad översiktsplan har översänts till Länsstyrelsen för utställning enligt 3 kap 14 § PBL. Förslaget har sänts för yttrande till berörda myndigheter samt till berörda enheter inom Länsstyrelsen. Försvarsmakten, Lantmäteriet, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Örebro län, Skogsstyrelsen, Svenska Kraftnät (SVK), Statens Geotekniska Institut (SGI), Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) och Trafikverket har inkommit med yttranden med anledning av planförslaget.

Lantmäteriet, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Skogsstyrelsen och SVK har inget att erinra mot förslaget. Försvarsmakten, Länsstyrelsen i Örebro län, SGI, SGU och Trafikverket har lämnat synpunkter som sammanvägts i Länsstyrelsens yttrande.

Förslaget är upprättat 2020 och innehåller följande handlingar:

- Granskningshandling, Översiktsplan för Kristinehamns kommun
- Miljökonsekvensbeskrivning
- Utställningsutlåtande

Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen ska enligt 3 kap. 16 § PBL avge ett granskningsyttrande där det enbart ska anges om

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken,
2. förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,
3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. en bebyggelse blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion. Lag (2020:76).

Länsstyrelsen vill upplysa om att kommunen enligt 3 kap 20§ PBL ska redovisa länsstyrelsens granskningsyttrande tillsammans med översiktsplanen.

Sammanfattning

Länsstyrelsen anser att Kristinehamns kommun har tagit fram en tydlig och väl genomarbetad översiktsplan. Kommunen gör tydliga ställningstaganden och avvägningar samt redovisar förhållningssätt till olika förutsättningar som ska tas hänsyn till. Det ger översiktsplanen styrka i efterföljande planering då kommunen vågar göra tydliga ställningstaganden i frågor av hög vikt. En ny järnvägsdragning och en återetablering av Försvarmakten är frågor av nationell betydelse där Kristinehamns kommun tydligt redovisar sitt ställningstagande. Landsbygdsutveckling har hanterats i planen genom att områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) har pekats ut. Sedan utställning I har kommunen förbättrat de utpekade områdenas kartunderlag och beskrivningar av naturvärden, vilket underlättar ett statligt ställningstagande av de enskilda områdenas lämplighet. Länsstyrelsen anser att översiktsplanen kommer att uppfylla sitt syfte väl som strategiskt underlag för kommunens kommande utveckling inom mark- och vattenanvändning.

I Länsstyrelsens yttrande över utställning II-handlingen lyfts synpunkter angående riksintressen, miljökvalitetsnormer, mellankommunala frågor, hälsa och säkerhet, miljökonsekvensbeskrivningen samt landsbygds-utveckling i strandnära lägen.

Under utställningstiden har nya besked kommit från Försvarmakten angående ett eventuellt återetablerande av förband i Kristinehamn. I översiktsplanen tar kommunen tydligt ställning för en återetablering, men planens föreslagna markanvändning stämmer inte helt överens med de markanspråk som Försvarmakten bedömer behövs. Innan det finns ett beslut från Försvarmakten är det svårt att bedöma översiktsplanens ställnings-taganden i frågan. Länsstyrelsen anser därför att kommunen bör överväga att avvakta med att anta översiktsplanen och vara öppna för eventuella revideringar i enlighet med Försvarmaktens kommande beslut.

Riksintressen

Kommunikationer - järnväg 3 kap 8 § MB

I översiktsplanen redovisar kommunen sitt ställningstagande vad gäller järnvägens utveckling genom att peka ut markreservat för framtida dubbelspår mellan Örebro och Kristinehamn, den så kallade Nobelbanan. Efter ytterligare utredning väljer kommunen i utställning II-skedet att reservera ett nordligt alternativ för den framtida Nobelbanan. De övriga alternativen som tidigare har redovisats utgår. Stationsläget föreslås behållas vilket innebär behov av bibana för att ansluta denna till framtida spår. Två alternativ för en sådan ges också markreservat.

Länsstyrelsen delar helt kommunens syn om att dubbelspår bör byggas ut och anser att det är positivt att kommunen driver frågan i översiktsplanen. Åtgärden ligger också i linje med åtgärdsvalsstudie (ÅVS) för sträckan Stockholm-Oslo. Det kan ännu inte med säkerhet sägas att den nya sträckningen kommer att sammanfalla med kommunens utpekade markreservat. En rad förutsättningar behöver klarläggas innan en slutlig dragning kan föreslås.

Kommentar: *Kristinehamns kommun tackar för synpunkterna och noterar samstämmigheten. Kommunen är medvetna om osäkerheten kring den framtida sträckningens exakta läge och kommunen är införstådda i att en rad förutsättningar behöver klarläggas innan slutgiltig dragning kan föreslås.*

Kommunikationer - hamn 3 kap 8 § MB

Länsstyrelsen yttrade sig i utställning I om att den i översiktsplanen uttryckta önskan att stärka Kristinehamns hamn kan medföra ett behov av förstärkta transportvägar till hamnen via järnväg, väg och sjöfart. Länsstyrelsen ansåg att dessa vägar också är att betrakta som riksintresse. Med denna skrivelse ville Länsstyrelsen säga att tillgängligheten till hamnen via järnväg, väg och sjöfart är att betrakta som en del av hamnens riksintresse.

Kommentar: *Kommunen noterar synpunkten och har reviderat och förtydligat förhållnings sättet till riksintresset i kapitel 4, hänsyn.*

Länsstyrelsen yttrade sig också om att en utökning av hamnen kan medföra påverkan på omgivningen i form av buller, försämrad luftkvalitet och utökade restriktioner för intilliggande bebyggelse. Länsstyrelsen efterfrågade därför att hamnen borde studeras i ett större sammanhang. Kommunen bedömer att ett utpekande i översiktsplanen inte behöver föregås av en tillståndsprocess enligt miljöbalken. Länsstyrelsen instämmer i kommunens bedömning och vill klargöra att det inte var detta som efterfrågades. Länsstyrelsen efterfrågar att kommunen resonerar kring påverkan på omgivningen från utökad hamnverksamhet och att risken för ökade störningar ska hanteras och motverkas i den efterföljande processen.

Kommentar: *Kommunen bedömer att möjligheten för framtida tillstånd för en fördubblad verksamhet ska säkerställas vid fortsatt planering och prövning, vilket är reviderat.*

Totalförsvarets militära del 3 kap 9 § MB

Kristinehamns kommun har uttryckt intresse för återetablerande av ett förband och tar tydligt ställning till frågan i översiktsplanen. Beslutet om vilka orter som blir aktuella för etablering av nya förband förväntas komma vid årsskiftet 2020/2021. Enligt planförslaget är kommunens vilja att återetablera förbandet vid det tidigare A9-området och samtidigt fortsätta att utveckla ny bostadsbebyggelse i Vålösundet samt hålla det gamla övningsområdet fortsatt öppet för friluftsliv under stora delar av året. Länsstyrelsen kan konstatera att vid ett återetablerande av förband i Kristinehamn kan en del av föreslagen mark för bostadsbebyggelse i Vålösundet komma att tas i anspråk av Försvarsmakten. Det gamla övningsområdet förmodas nyttjas av Försvarsmakten, vilket kan innebära att friluftslivet begränsas.

Kommentar: *Kommunen har utvecklat och breddat sina resonemang, vilket öppnat för olika nyttjanden på de platser som berörs beroende på var en etablering sker, pågående markanvändningar gäller tills vidare inom utpekade områden.*

Innan det finns ett beslut om att återetablera ett förband i Kristinehamn är det svårt att bedöma översiktsplanens ställningstaganden i frågan. Länsstyrelsen anser att det vore till kommunens

fördel om översiktsplanen reviderades efter att ett beslut har tagits i frågan och Försvarmakten kan ge tydligare direktiv angående vilka markanspråk som krävs för en återetablering.

Kommentar: Länsstyrelsens synpunkt noteras. Kristinehamns kommun bedömer att beredskap finns för att hantera försvarmaktens konkreta hantering. Kommunen anser därmed att översiktsplanen kan revideras innan beslut tagits i frågan.

Miljö kvalitetsnormer

Vatten

Länsstyrelsen har tidigare uppmärksammat att kommunen endast delvis har redovisat huruvida det i översiktsplanen har tillämpats miljö kvalitetsnormer för vatten som en planeringsförutsättning (enligt åtgärd 6 i åtgärds-programmet) samt hur genomförandet av översiktsplanen bidrar till att MKN för vatten ska kunna följas. Som ett ställningstagande har kommunen svarat att kommunen bedömer att översiktsplanen inte föreslår förändringar som kan förväntas försämra möjligheterna att uppfylla MKN samt att det är vagt och svårtytt vad som ytterligare behöver göras utifrån Länsstyrelsens synpunkt. Kommunen har hänvisat till stycket Vattenförsörjning i kapitel 4 för en beskrivning av kommunens förhållningssätt till MKN samt att kommunens bedömning av förslagets påverkan på möjligheterna att uppnå MKN framgår av miljökonsekvensbeskrivningen.

Det som kommunen anger under rubriken Vattenkvalitet i kapitel 4 beträffande MKN för vatten och sitt förhållningssätt till dessa beskriver bland annat att det vid planläggning av ny bebyggelse kommer att bevakas att bebyggelseutvecklingen inte medför att gällande MKN för vatten överskrids, samt att detaljplanering och lovgivning ska bidra till att MKN för vatten ska kunna följas. Kommunen har redovisat status och MKN för varje exploateringsområde, men tyvärr inte beskrivit hur den planerade tillkommande exploateringen kan komma till stånd utan att MKN (för exempelvis morfologiskt tillstånd) riskerar att försämrats eller försvårar ett uppnående av MKN. Kommunen behöver ange hur relevanta kvalitetsfaktorer riskerar att påverkas och om en otillåten försämring kan befaras. Om en sådan bedömning saknas är det svårt att följa på vilka grunder kommunen har baserat sin bedömning att översiktsplanen inte kommer att försämra möjligheterna att uppnå MKN.

Kommentar: Kristinehamns kommun noterar Länsstyrelsens synpunkt men vidhåller sitt resonemang, som kvarstår och därmed även återfinns i antagandehandlingen, om att det bland annat vid planläggning av ny bebyggelse ingår att bevaka att bebyggelseutvecklingen inte medför att gällande MKN för vatten överskrids. Samt att detaljplanering och lovgivning enligt plan- och bygglagen ska bidra till att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. Utpekade nyetableringar kommer att få följa gällande regler som kräver bästa möjliga teknik för att undvika eller minimera påverkan så att vattenkvaliteten inte försämrats.

Påverkan på MKN för vatten torde vara avhängigt vad som faktisk kommer att byggas på platsen i ett senare skede. Det går i en översiktsplan inte att redovisa exakt vilken påverkan en idag okänd exploatering eller byggnation kommer att få. Vidare innebär inte det differentierade strandskyddet i sig försämrade möjligheter att uppnå MKN för vatten.

Kristinehamns kommun vill påpeka att vi redovisat MKN för de sjöar som omfattas av kommunens utpekande av det differentierade strandskyddet.

För några vattenförekomster är det flera kommuner som delar ansvaret att inte tillåta verksamheter som kan riskera att försämra status eller uppnåendet av MKN. I dessa fall behöver

kommunerna säkerställa att genomförandet av planer inte ökar åtgärdsbehovet för de andra kommunerna.

I miljökonsekvensbeskrivningen skrivs: ”I princip alla sjöar i kommunen omfattas av direktivet genom påverkan av försurning och miljögifter, liksom de större vattendragen som har vandringshinder för fisk”. Länsstyrelsens vill upplysa om att det som avgör om en yt- eller grundvattenförekomst omfattas av vattendirektivet regleras inte utifrån om det föreligger en betydande påverkan på vattenkvaliteten, utan alla vattenförekomster omfattas av direktivet. Indelning i vattenförekomster är en administrativ indelning som görs utifrån HaV:s riktlinjer och relaterar till deras storlek.

I miljökonsekvensbeskrivningen saknar Länsstyrelsen ett förhållningssätt till huruvida den fysiska planeringen påverkar andra kvalitetsfaktorer än de som påverkas av avlopp och dagvattenhanteringen. Det rör sig oftast om vattnets morfologiska kvalitetsfaktor när exploatering sker i närhet till vattnet. Eftersom beskrivningen av MKN inte är fullständig är inte heller bedömningen att översiktsplanen inte kommer att påverka möjligheterna att uppnå MKN. I planen beskrivs många strandnära exploateringar. Deras samlade påverkan på MKN, inklusive deras påverkan på relevanta kvalitetsfaktorer som vattnets morfologiska tillstånd, behöver beskrivas och bedömas. Det handlar alltså om strandnära nyexploateringar som kan påverka vattnets närområde och svämplan (parametrar som ingår i det morfologiska tillståndet).

Kommentar: *Planen beskriver inte ”många strandnära exploateringar” som Länsstyrelsen skriver utan kommunen redovisar det differentierade strandskyddet.*

Kristinehamns kommun menar att Länsstyrelsens argument kring strandnära nyexploateringar påverkan på MKN (vattnets närområde och svämplan) är avhängigt vad som eventuellt ska byggas på platsen. I översiktsplanen pekar kommunen ut var det differentierade strandskyddet gäller, och vi prövar det mot allmänna intressen. Exploateringsgrad, utformning och tillstånd till vattenverksambet är frågor för senare prövning. Det går i en översiktsplan inte att redovisa exakt vilken påverkan en idag okänd exploatering eller byggnation kommer att få. Att i det här skedet beskriva och bedöma på den nivå som Länsstyrelsen påpekar bedömer kommunen inte efterleva lagstiftarens intentioner.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen anser att mellankommunala frågor har identifierats och belysts väl i översiktsplanen. Länsstyrelsen har tidigare lyft att planförslaget bör uppmärksamma hur situationen ser ut för sjön Skagern avseende angränsande kommuners utpekande av LIS-områden. Vidare framfördes att påverkan på miljökvalitetsnormer för vatten bör tydliggöras utifrån en sammantagen planering och utveckling av LIS-områden i samma vatten.

I kommunens utställningsutlåtande anges att kommunen bedömer att allmänhets tillgänglighet och livsvillkoren för djur- och växtlivet ska bedömas utifrån rådande faktiska förutsättningar, och inte vilka strandavsnitt som omfattas av LIS-utpekanden från andra kommuner. Länsstyrelsen önskar dock uppmärksamma att utvecklingen längs stränderna behöver ses i ett större geografiskt och funktionellt sammanhang i enlighet med Naturvårdsverkets handbok 2009:4 Strandskydd – en vägledning för planering och prövning. Enligt handboken kan förhållanden i och sambanden med angränsande kommuner påverka bedömningen både av områdets lämplighet för landsbygdsutveckling och betydelse för strandskyddets syften. Länsstyrelsen anser därför att tidigare synpunkter kring dessa frågor kvarstår.

Kommentar: I översiktsplanen pekar kommunen ut var det differentierade strandskyddet gäller, och vi prövar det mot allmänna intressen. De funktionella sambanden finns dels i den norra delen av Skagern och dels i den södra delen av Skagern. Vilket gör att sambanden däremellan anses vaga. Vad gäller de angränsande kommunerna så har exempelvis Gullspång pekat ut ca 5 % av kommunens totala strandlängd. Och Laxå ligger på 2,5 % av den totala strandlinjen. Kristinehamn kommun har pekat ut cirka 2% av den totala strandlinjen. Därutöver är det naturligt och helt ofrånkomligt att vissa sjöar och vattendrag får en större andel LIS-områden. Främst handlar det om att här redan finns befintlig bebyggelse och därmed utbyggda vägnät, ibland även vatten- och avloppsnät, som gör dem möjliga att exploatera med rimliga insatser. Samtliga angränsande kommuner har i samråd, utställning 1 & 2 av förslaget till översiktsplan getts möjlighet att yttra sig över kommunens utpekade LIS-områden. Ingen av grannkommunerna hade någon erinran på kommunens förslag, se exempelvis Gullspångs yttrande i detta utställningsutlåtande.

Hälsa och säkerhet

Översvämning

Länsstyrelsen ser det som positivt att Kristinehamns kommun på ett tydligt sätt har valt att avgränsa det geografiska område där kommunen kommer att tillämpa avsteg från Boverkets vägledning. Länsstyrelsen ser det även som positivt att kommunen har valt att ta ett helhetsgrepp gällande den grundläggande principen istället för att den lyfts i varje enskild plan inom det utpekade geografiska området. Länsstyrelsen vill dock påpeka att avsteget gäller lokaliseringsprincipen men att Länsstyrelsen i övrigt kommer att tillämpa Boverkets vägledning. Med detta menas att om det inte är möjligt att lokalisera tillkommande bebyggelse på nivåer så att översvämningsrisken undviks bör planen istället reglera bebyggelsens placering eller utförande så att den nya bebyggelsen klarar översvämning motsvarande Boverkets grundläggande utgångspunkter.

Kommentar: Noteras.

Ras, skred och erosion

Sedan utställning I har kommunen utvecklat sitt resonemang kring ras, skred och erosion. Länsstyrelsen ser det som positivt att kommunen även har kompletterat översiktsplanen med karta över hänsynsområden för markstabilitet på sidan 179 i planhandlingen. Kommunen bedömer att problem med ras, skred och erosion är relativt små i Kristinehamn. SGU:s inventering och kartläggning av jord- och topografiska förhållanden samt MSB:s översiktliga stabilitetskarteringar ligger till grund för de redovisade hänsynsområdena för markstabilitet. Det anges att detaljerade utredningar om geoteknik krävs före byggande i områden som omfattas av hänsynsområde markstabilitet. Att registrerade skred i SGI:s skredatabas saknas för Kristinehamns kommun anförs som generellt argument för låg skredrisk i kommunen. Länsstyrelsen och SGU vill påpeka att information om skred inte har karterats rikstäckande i Sverige och därför kan uppgifter om historiska skred (skredärr) för Kristinehamns kommun saknas i SGI:s, MSB:s och SGU:s kartvisare.

Kommentar: Noteras.

Kommunen anger att markområdena med störst risk för ras, skred och erosion främst ligger längs vattendragen Varnan, Vassgårdaälven, Lötälven och Visman. Länsstyrelsen konstaterar att markförutsättningskartan endast redovisar Kristinehamns tätort med närmaste omnejd. Med undantag för några berörda LIS-områden redovisas inte risk för ras, skred och erosion i kommunen utanför Kristinehamns tätort. Ett känt riskområde som nämns i text men som det

saknas kartering över är markområdet längs Visman i Bäckhammar. Länsstyrelsen anser att hänsynsområden för markstabilitet vid Bäckhammars tätort lämpligen redovisas på karta.

Kommentar: Kartredovisning med hänsynsområden för markstabilitet vid Bäckhammars tätort läggs in i enlighet med synpunkten.

I utställningsskedet hade Länsstyrelsen synpunkter på att kommunen inte hade en fullgod redovisning av sin syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av ras, skred och erosion samt hur sådana risker kunde minska eller upphöra. Kommunen har kompletterat planhandlingen med förhållningssättet ”Fortsatt beredningsplanering för att hantera risken för skador på den bebyggda miljön till följd av ras, skred och erosion”.

Länsstyrelsens synpunkt angående kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön samt hur sådana risker kan minska eller upphöra kvarstår. Det saknas förhållningssätt kring risker för erosion samt ras och skred i grövre jordar (slamströmmar) och berg. Det är Länsstyrelsens rekommendation att kommunen upprättar en strategi för att belysa de geotekniska säkerhetsfrågorna samt eventuella utredningsbehov. Kommunen har rätt i sin skrivelse i utställningsutlåtandet att upprättandet av en strategi inte är ett lagkrav, utan det är också fullt möjligt att redogöra för detta på annat sätt.

Kommentar: Geotekniska utredningar genomförs där skredrisk kan antas föreligga enligt redovisade planeringsunderlag. Kommunen bedömer att det i dagsläget inte krävs någon ytterligare strategi för hantering av sannolikheten för ras och skred men kommunen kan komma att ompröva bedömningen i framtiden.

Miljökonsekvensbeskrivning

Länsstyrelsens synpunkt kvarstår om att exploatering i strandzonen kan innebära försämring av kvalitetsfaktor för bedömning av god ekologisk status för MKN vatten och riskerar därmed att försvåra uppnående av miljömålet *Levande sjöar och vattendrag*. Kommunen redovisar inget om detta i MKB vilket bör läggas till.

Kommentar: Kristinehamns kommun noterar Länsstyrelsens synpunkt men vidhåller sitt resonemang, som kvarstår och därmed även återfinns i antagandehandlingen, om att det bland annat vid planläggning av ny bebyggelse ingår att bevaka att bebyggelseutvecklingen inte medför att gällande MKN för vatten överskrids. Samt att detaljplanering och lovgivning enligt plan- och bygglagen ska bidra till att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Kristinehamns kommun menar att det i en översiktsplan är omöjligt och olämpligt att föregripa prövning, både i antagandehandlingen och i miljökonsekvensbeskrivningen. Påverkan på MKN för vatten torde vara avhängigt vad som faktisk kommer att byggas på platsen i ett senare skede. Det går i en översiktsplan inte att redovisa exakt vilken påverkan en idag okänd exploatering eller byggnation kommer att få.

Under rubriken *Vatten- och avloppsutveckling* på sidan 12 nämns endast vatten och avlopp kopplat till fritidshusområden. Länsstyrelsen anser att kommunen lämpligen bör redogöra för vatten- och avloppsutveckling även för tätorterna där det för främst Kristinehamns tätort föreslås kompletterande bebyggelse och nya större bostads- och verksamhetsområden. Länsstyrelsen saknar ett resonemang kring de befintliga avloppsreningsverkens kapacitet för utvecklingen som översiktsplanen föreslår. Kommunen berör det efterfrågade resonemanget översiktligt på sidan 165 i översiktsplanen. Under *Vatten- och avloppsutveckling* bör kommunen förslagsvis redogöra för Fiskartorpets reningsverks bekymmer med ovidkommande vatten som orsakar breddning.

Kommentar: *Noteras. Kommunen är väl medvetna om kapaciteten hos Fiskartorpets reningsverk. Kristinehamns kommun har gjort en kapacitetsutredning för reningsverket i Kristinehamn. Men varje analys bakom översiktsplanen behöver inte stå med i översiktsplanen, skulle det exempelvis finnas ett behov för att peka ut mark för ett nytt reningsverk skulle kommunen göra det. Eftersom kommunens planering möjliggör en bebyggelseutveckling som också innebär tillkommande bostäder och verksamheter kommer krav att ställas på reningsverkets kapacitet i ett senare skede enligt gällande lagstiftning.*

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Av Länsstyrelsens granskningsyttrande till en översiktsplan ska det enligt 3 kap. 16 § PBL framgå om redovisningen av områden för landsbygds-utveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken. Länsstyrelsen ska bedöma om områdena är lämpliga för utvecklingen av landsbygden och är av ett sådant slag och har en så begränsad omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt. En restriktivitet anges för Vänern där en särskild motivering krävs kring efterfrågan på mark för bebyggelse samt att det endast har en liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften.

Länsstyrelsens ställningstagande och fortsatt prövning

Kommunen pekar ut totalt 17 LIS-områden i översiktsplanen. Sedan utställning I har LIS-område L6 utgått med hänsyn till platsens naturvärden medan området L16 åter finns med i förslaget efter att ha tagits bort till utställning I. Det som kommunen presenterar i utställning II är exempelvis ett avsevärt tydligare kartunderlag till LIS-områdena och förbättrade beskrivningar av naturvärden. En förutsättning som redovisas på kartorna för LIS-områdena vid Skagern och Ullvettern är 100-årsflöde och 200-årsflöde. För LIS-områdena vid Vänern redovisas istället Väternivån 46,2 m.ö.h. Det finns inte beskrivet i planhandlingen vilken nivå som 46,2 m.ö.h. motsvarar och varför just denna används. Länsstyrelsen förmodar att nivån motsvarar en 200-årsnivå utan vind och är därmed relevant att visa som förutsättning i kartorna.

Kommentar: *Väternivån 46,2 m.ö.h motsvarar en 200-årsnivå utan vind, och överensstämmer med SMHIs senaste beräkningar för Vänern (2017). Kristinehamns kommun menar att en given vattennivå, som i detta fall, borde vara både mer tydligt och intressant för Länsstyrelsen.*

Länsstyrelsen gjorde i de tidigare skedena bedömningen att områdena var för översiktligt beskrivna för att en lämplighetsbedömning för varje enskilt område skulle kunna göras. Länsstyrelsen anser nu att lämpligheten för de enskilda LIS-områdena kan bedömas. Det finns dock fortfarande brister i form av till exempel avsaknad av bedömningen av hur många bostäder som kan tillkomma inom fem av områdena, samt bedömningar av eventuell påverkan på riksintressen och höga naturvärden. Länsstyrelsen anser också att LIS-områden med särskilda förutsättningar, som till exempel de omfattande områdena L15 och L22 där uppemot 20 respektive 25 enbostadshus bedöms inrymmas, med fördel kan kompletteras med illustrationer som tydliggör hur en tillkommande bebyggelsestruktur lämpligen kan se ut vid maximal exploatering och hur hänsyn tas till bland annat ”fri passage” och naturvärden.

Kommentar: *Kommunen avser att i översiktsplanen pröva LIS-områdenas lokalisering i ett större sammanhang. Kommunen redovisar det differentierade strandskyddet, och prövar inte omfattning och utformning av exploatering/ bebyggelse. Det går i en översiktsplan inte att redovisa exakt vilken påverkan en idag okänd exploatering eller byggnation kan få. Att i det här skedet dra slutsatser om eventuella bebyggelsestrukturers utseende vid maximal exploatering bedömer kommunen inte efterleva lagstiftarens intentioner. Avseende eventuell påverkan på omgivande riksintressen, naturvärden och ”fri passage” bör detta vara avhängigt omfattning och utförande på vad som byggs i ett senare skede. Kommunen bedömer inte att de finns lagstöd för att behöva göra en*

sådan bedömning. Kommunen ska kunna säkerställa att strandskyddets syften tryggas, vilket kommunen bedömer görs.

Vid lämplighetsbedömningen av de 17 enskilda LIS-områdena gör Länsstyrelsen bedömningen att tre områden är olämpliga och avstyrks. Vidare bedöms två områden delvis avstyrkas och av de tolv återstående områdena gör Länsstyrelsen medskick för åtta områden. De enskilda bedömningarna följer på sidan 10.

Naturvärden

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen har utvecklat ett verktyg för bedömning och värdering av strändernas naturvärden i enlighet med Naturvårdsverkets handbok. Länsstyrelsens bedömning hade underlättats av illustrationer över möjlig bebyggelseutveckling inom respektive LIS-område, där det framgår om kommunens avsikt är att freda eller exploatera de utpekade naturvärdena. Länsstyrelsen saknar även en beskrivning av utveckling inom de utpekade vattenområdena inom respektive LIS-område. Kommunen uppger att hänsyn bör tas i vidare planering eller bygglovsgivning till naturvärdena.

Kommentar: *Kristinehamns kommun vill tydliggöra att länsstyrelsen efterfrågar detaljer och redovisning som inte har i en översiktsplan att göra. Kommunen har valt att i översiktsplanen redovisa LIS-områden i enlighet med plan- och bygglagens 3 kapitel 5 §. Kommunen redovisar, som nämnt ovan, det differentierade strandskyddet, och prövar inte omfattning och utformning av exploatering/ bebyggelse. Det går i en översiktsplan inte att redovisa exakt vilken påverkan en idag okänd exploatering eller byggnation kan få. Att i det här skedet dra slutsatser om eventuella bebyggelsestrukturers utseende vid maximal exploatering bedömer kommunen inte efterleva lagstiftarens intentioner. Avseende eventuell påverkan på naturvärdena bör detta vara avhängigt omfattning och utförande på vad som byggs i ett senare skede.*

Artskyddsförordningen gäller som en förlängning av hänsynsreglerna och dess bestämmelser ska vägas in i bedömningen gällande val av områden för exploatering. Begreppet gynnsam bevarandestatus består av flera delar: populationsutveckling, utbredning och kontinuerlig ekologisk funktion av livsmiljön för arten. Länsstyrelsen kan inte se att det finns en inventering om fridlysta arter i och intill LIS-områdena, därför kan inte Länsstyrelsen göra en bedömning av om förbudet i artskyddet väcks. Länsstyrelsen bedömer att inför en kommande exploatering inom LIS-områdena behövs en inventering av fridlysta arter samt eventuell bedömning och påverkan på gynnsam bevarandestatus och ekologisk kontinuerlig funktion för att säkerställa att exploateringen inte strider mot artskyddet.

Kommentar: *Synpunkterna noteras. Kristinehamns kommun vill dock påpeka att det inte finns några kända förekomster av fridlysta arter inom LIS-områdena.*

Länsstyrelsens uppfattning är att all ny mark som tas i anspråk ska naturvärdesbedömas i någon form inför exploatering. Även naturvärdes-inventeringar i vatten kan komma att krävas i kommande skeden. Länsstyrelsen förespråkar att naturvärden som bedöms som höga eller mycket höga, exempelvis sötvattenstrandäng och naturvärdesobjekt, undantas från exploatering. Vidare vill Länsstyrelsen skicka med att vid exploatering inom jordbruksmark kan det finnas skyddade biotoper som omfattas av biotopskyddsbestämmelserna enligt 7 kap 11 § MB.

Kommentar: *Noteras. Kommunen söker dispens om behov uppstår.*

Natura 2000 och skyddade områden

Länsstyrelsen saknar fortfarande en bedömning av påverkan på de intilliggande Natura 2000-områdena och naturreservatet Värmlands-skärgården. Länsstyrelsen saknar även en bedömning av hur fågelskydds-området intill L22 Baggtorp påverkas av en eventuell exploatering.

Kommentar: *Det här är frågor som kommunen bedömt utifrån LIS-områdenas placering och beroende på vilken typ av åtgärd som planeras så får det undersökas i Natura 2000-prövningen. L22 Baggtorp har justeras för att visa ytterligare hänsyn, under ställningstaganden har det stått och står kvar i antagandehandlingen att ”byggnationer i den södra delen av utvecklingsområdet kan behöva ta hänsyn till angränsande fågelskyddsområde”.*

Natura 2000-området Ölmeviken, SE0610203, sträcker sig in i LIS-området L16 Nore. Enligt MKB bedöms L16 Nore inte medföra negativ påverkan på Natura 2000-området. Länsstyrelsen delar inte kommunens bedömning. Länsstyrelsen bedömer att det krävs en utredning om påverkan samt eventuellt tillstånd enligt Natura 2000 för åtgärder inom Ölmeviken. Grunden för Natura 2000-utpekandet är det öppna vattenområdet samt vikens strandängar, vilket kommunen påpekar i MKB, men inom ett Natura 2000-område kan åtgärder intill ett utpekad skyddat område påverka om det krävs tillstånd eller ej.

För att bedöma om det behövs tillstånd utifrån Natura 2000-bestämmelserna krävs ett grundligt underlag. Underlagsmaterial behöver redovisa risken för påverkan ur allmän miljösynpunkt och utifrån de utpekade värdena (naturtyper och arter) i Natura 2000-området. Denna bedömning ska göras för alla pågående och planerade verksamheter och åtgärder.

Av 4 kap. MB följer också att Natura 2000-områden är av riksintresse. Dessa områden har, till skillnad från övriga riksintresseområden, inte pekats ut i lagen utan förtecknas i särskild ordning enligt bestämmelser i 7 kap. 27 § MB.

Kommentar: *Noteras. LIS-område L16 Nore har utgått ur antagandehandlingen av översiktsplanen.*

För samtliga utpekade LIS-områden gäller att exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön inte får medföra att områdenas natur- och kulturvärden påtagligt skadas. Enligt riksintressebestämmelserna i 4 kap 8 § MB får en användning av mark och vatten som kan påverka ett naturområde som har förtecknats enligt 7 kap. 27 § första stycket 1 eller 2 och som omfattar verksamheter eller åtgärder som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § komma till stånd endast om sådant tillstånd har lämnats. Därför är Länsstyrelsens uppfattning att planerad exploatering i eller omkring ett Natura 2000-område ska vara så grundligt utredd som krävs i tillståndsfrågan. Eftersom detta inte är tillräckligt visat för LIS-område L11 Revsand, L13 Tennegårdsviken, L14 Baggerud, L16 Nore och L17 Längenäs kan Länsstyrelsen inte utesluta påverkan på riksintresse.

Kommentar: *Noteras. Kristinehamns kommun konstaterar att det beroende på åtgärdens karaktär kan komma att behövas en Natura 2000-prövning i ett senare skede.*

Länsstyrelsen vill även påpeka att LIS-områdena vid Skagern ska planeras så att Natura 2000-området Gullspångsälven inte påverkas negativt.

Kommentar: *Kristinehamns kommun delar inte Länsstyrelsens uppfattning att exploatering av LIS-områdena vid Skagern påverkar de värden (ex. lekbottnar och lekområden) i Gullspångsälven som bevarandeplanen anger.*

Riksintressen

Länsstyrelsen saknar en bedömning av påverkan på riksintresset för naturvård vid LIS-områdena L16 Nore, som omfattar en del av riksintresseområdet Ölmeviken, och L17 Långenäs, som ligger mindre än 200 meter norr om riksintresseområdet Arnöskärgården.

Ölmeviken, NRO-17-034, är av riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § MB. Riksintresset ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Risken för påverkan och skada ska utredas inför en exploatering. Riksintressevärdena som pekats ut i Ölmeviken är till exempel sötvattenstrandängar med artrik häckfågelfauna och viktiga rastlokaler för flyttande fåglar. En redogörelse över eventuell påverkan på riksintresset behövs för L16 Nore eftersom riksintressets avgränsning sträcker sig in i LIS-området. Bebyggelseutveckling är sådant som kan riskera att påtagligt skada sådana naturmiljöer. För närvarande kan inte Länsstyrelsen utesluta påverkan på riksintresse.

Samtliga utpekade LIS-områden vid Vänern omfattas i sin helhet av riksintresset för rörligt friluftsliv enligt 4 kap. MB. Riksintresset för friluftsliv enligt 3 kap. MB omfattar delar av samtliga LIS-områden vid Vänern med undantag för L15 Medhamn och L22 Baggtorp. Kommunen anger att vissa LIS-områdens syfte att utveckla befintliga och nya verksamheter kan stärka friluftslivet. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning i detta. För LIS-områdena L16 Nore och L17 Långenäs saknar Länsstyrelsen en bedömning av påverkan på riksintresset för friluftsliv i form av påverkan på fågellivet och möjligheten att skada fågellivet.

Kommentar: Påverkan på riksintressena (enligt 3 och 4 kap. miljöbalken) torde vara anhängigt vad som faktisk kommer att byggas på platsen i ett senare skede. Det går i en översiktsplan inte att redovisa exakt vilken påverkan en idag okänd exploatering eller byggnation kommer att få. Att vissa LIS-områden omfattas av riksintressena för naturvård, friluftsliv och rörligt friluftsliv är en realitet som kommer att behöva visas hänsyn i senare skede. Kommunen bedömer inte att de finns lagstöd för att behöva göra en sådan bedömning. Kommunen ska kunna säkerställa att strandskyddets syften tryggas, vilket kommunen bedömer att de gör.

LIS-område L16 Nore har utgått ur antagandehandlingen av översiktsplanen. Vad gäller LIS-området L17 Långenäs är bedömningen att det handlar om utveckling av lokalt näringsliv och därmed är inte 4 kap MB relevant. Och vad gäller 3 kap. 6 § MB är bedömningen att det inte påverkar negativt. Vad gäller Natura 2000 så får den frågan prövas i senare skede.

Bryggor

Länsstyrelsen vill upplysa om att bryggor och båtplatser inte är att betrakta som nödvändiga bostadskomplement. Om kommunen har för avsikt att möjliggöra exempelvis bryggor och båtplatser för nytillkommande bostäder bör en analys av befintliga anläggningar göras för att i första hand utreda samlokalisering.

Kommentar: Kommunen vill upplysa om att bryggor prövas i senare skede enligt gällande lagstiftning och således inte är en fråga som analyseras i översiktsplanen.

Synpunkter på enskilda LIS-områden

Utöver allmänna och övergripande synpunkter på de förslagna LIS-områdena väljer Länsstyrelsen att kommentera enskilda LIS-områden nedan. Länsstyrelsen har inget att erinra för områdena L1 Edet, L2 Håkannäs, L18 Nässundet samt L19 Bergsjö.

Kommentar: Noteras.

L4 Tokebol

Kommunen pekar ut ett stort LIS-område i Tokebol med syftet att endast möjliggöra 3–5 enbostadshus. Skagerns strandlinje är förhållandevis starkt exploaterad inom Kristinehamns kommun och enligt kartunderlaget ingår ungefär halva LIS-områdets strandlinje i en ca 2 km lång oexploaterad strandlinje. Bebyggelsen som enligt underlaget bryter upp den oexploaterade sträckan inom LIS-området utgörs endast av någon enstaka mindre ekonomibyggnad och bryggkonstruktion, och inte av permanent- eller fritidsbostäder. I Tokebol ligger den befintliga bebyggelsen minst 250 meter från strandlinjen i zonen där jordbruksmarken övergår till skogsmark. Kommunen redogör för att LIS-området i sin helhet omfattas av Länsstyrelsens kulturmiljöutpekande av Labackanäset. Kommunens kulturmiljöutpekande är snävare och omfattar därmed inte LIS-området. Naturmiljön i den sydligaste strandviken bedöms ha höga naturvärden i form av sötvattenstrandäng och bladvasszon. Länsstyrelsen förespråkar att naturvärden som bedöms som höga undantas från exploatering och ifrågasätter därmed LIS-områdets avgränsning i söder. Med hänsyn till att området ingår i en lång oexploaterad strandlinje, att området idag inte omfattar permanent- eller fritidsbostäder samt att området ingår i Länsstyrelsens utpekade kulturmiljö Labackanäset bedömer Länsstyrelsen att området ska utgå. Bebyggelse inom LIS-området skulle bryta mot bebyggelsetraditionen som finns i Tokebol och på Labackanäset där bebyggelsen ligger i samlingar eller på rad och inte i strandområdet. Att merparten av LIS-områdets mark utgörs av hänsynsområde för markstabilitet och restriktiviteten kring att exploatera jordbruksmark ligger också till grund för Länsstyrelsens bedömning.

Kommentar: LIS-område LA har utgått ur antagandehandlingen av översiktsplanen. Kommunen vill dock poängtera att jordbruksmark inte är något skäl till att undanta områden från LIS enligt kommunens principer i kap 4.

L5 Norra Gisselbacka

I Norra Gisselbacka bedömer kommunen att 2–4 enbostadshus är lämpligt. Den östra delen av LIS-området omfattar en del av ett stort sammanhängande jordbruksmarksområde där det finns både allmänna och höga naturvärden. Väganslutning till den östra delen saknas, men kommunen bedömer att detta kan ordnas norrut. Den västra delen omfattar bostads-bebyggelse, naturområde och en mindre yta av jordbruksmark. LIS-området omfattas i sin helhet av kulturmiljöutpekandet av Labackanäset, Labacka by samt miljön kring Rudskoga kyrka. Med hänsyn till naturvärden och den mycket framträdande plats som ny bebyggelse skulle få i Rudskoga kyrkas närmast omgivande landskap anser Länsstyrelsen att den berörda jordbruksmarken i LIS-områdets östra del inte ska ingå i området. Länsstyrelsen har inga synpunkter på området väster om bäcken och föreslår att gräns-dragningen görs i denna.

Kommentar: LIS-området kvarstår men minskas i omfattning enligt Länsstyrelsens förslag, därmed justeras även kommunens bedömning av lämpligt antal enbostadshus ner till 1-3 enbostadshus.

L7 Gottbol

Kommunen anger att LIS-området Gottbol lämpar sig för bostads- och verksamhetsutveckling. I det tidigare planförslaget var området uppdelat i två områden, a och b, där område a bedömdes endast lämplig för bebyggelse kopplat till badplatsen. Länsstyrelsen såg positivt på uppdelningen som tydliggjorde kommunens intentioner. I detta planförslag framgår inte uppdelningen mellan var verksamhet respektive bostäder bedöms lämplig. Kommunen skriver dock att stranden ska

ges särskild hänsyn. Beskrivningen av LIS-området saknar en redogörelse för huruvida området avses plan-läggas eller prövas med förhandsbesked/bygglov och det anges inte heller hur många bostäder som är lämpligt inom området. Det beskrivna naturvärdet, N 760-2001, är en alsumpskog på vilken eventuell påverkan från exploateringen kan behöva utredas. Länsstyrelsen förespråkar generellt att sådana utpekade naturvärdesobjekt undantas från exploatering.

Kommentar: *Kristinehamns kommun vill påminna om att Länsstyrelsen gett rådet att inte dela upp området i olika delar, detta för att inte föregripa prövning, eftersom det inte hållit i senare skede. Där så är känt har det kommenterats för huruvida LIS-områden avses planläggas eller prövas med förhandsbesked/bygglov. Detta är inte ett av de områden där den bedömningen gjorts. Kommunen noterar Länsstyrelsens generella rekommenderande kring utpekade naturvärdesobjekt.*

L8 Skagersbrunn

Det saknas en beskrivning av hur många bostäder som kommunen bedömer kan inrymmas inom LIS-området. Länsstyrelsen anser att en exploatering inom området behöver föregås av detaljplaneläggning med hänsyn till de höga kulturmiljövärdena.

Kommentar: *Där så är känt har det kommenterats för huruvida LIS-områden avses planläggas eller prövas med förhandsbesked/bygglov. Detta är inte ett av de områden där den bedömningen gjorts. Detaljplanekravets inträde på en given plats kommer i första hand inte vara avhängigt kommunalt ställningstagande gällande ett LIS-område i ÖP. Detaljplanekravet inträder när det inträder enligt PBL 2010:900.*

L9 Skogsvik

Kommunen skriver att den södra halvan av LIS-området endast är lämplig för verksamhetsutveckling. Kommunen redogör inte för hur många bostäder som lämpligen kan utredas i den norra delen av området och inte heller om dessa avses planläggas eller ej.

Kommentar: *Där så är känt har det kommenterats för huruvida LIS-områden avses planläggas eller prövas med förhandsbesked/bygglov. Detta är inte ett av de områden där den bedömningen gjorts. Detaljplanekravets inträde på en given plats kommer i första hand inte vara avhängigt kommunalt ställningstagande gällande ett LIS-område i ÖP. Detaljplanekravet inträder när det inträder enligt PBL 2010:900.*

L11 Revsand

LIS-området syftar till att möjliggöra verksamhetsutveckling intill befintlig sandstrand, camping och fritidshusområde. Kommunen menar att en utveckling av området stärker underlaget för service i närområdet (Vikebygden) samt i Bäckhammar och Nybble. Länsstyrelsen bedömer att Kristinehamns tätort sannolikt får ett stärkt underlag för service, snarare än Bäckhammar och Nybble.

Hela utvecklingsområdet har mycket höga naturvärden, varför natur-inventering sannolikt kommer att krävas inför exploatering. Länsstyrelsen förespråkar att naturvärden som bedöms som höga undantas från exploatering. Länsstyrelsen saknar en bedömning av påverkan på det intilliggande Natura 2000-området och naturreservatet Värmlands-skärgården. Se även synpunkter på Natura 2000.

Kommentar: *Synpunkten noteras. Kristinehamns kommun vidhåller att området stärker underlaget för service i närområdet (Vikebygden, Bäckhammar och Nybble).*

Kristinehamns kommun har utvecklat förutsättningarna och ställningstagandena kopplat till Natura 2000-området och naturreservatet Värmlands-skärgården.

L12 Hult

LIS-området bedöms vara lämpligt för både bostads- och verksamhetsutveckling. Kommunen anger inte i vilken omfattning utan menar att detta ska tas ställning till under detaljplanarbetet. Kommunen menar att en utveckling av området stärker underlaget för service i närområdet (Vikebygden) samt i Bäckhammar och Nybble. Länsstyrelsen bedömer att Kristinehamns tätort sannolikt får ett stärkt underlag för service, snarare än Bäckhammar och Nybble.

Kommentar: Synpunkten noteras. Kristinehamns kommun vidhåller att området stärker underlaget för service i närområdet (Vikebygden, Bäckhammar och Nybble).

L13 Tennegårdsviken

Kommunen anger att området bedöms lämpligt för 5–6 enskilda hus och både bostads- och verksamhetsutveckling. Vidare ser kommunen att en utvecklad fritidshamn skulle gynna friluftslivet i den här delen av Vänern. Länsstyrelsen är tveksam kring kommunens förslag om att rymma 5–6 enskilda hus inom LIS-området med hänsyn till naturvärden, ”fri passage” och framförallt för att området är låglänt och sankt. Enligt markförutsättningskartan hamnar stora delar av området under den i planhandlingen angivna Vänernivån 46,2 m.ö.h. Länsstyrelsens bedömning är att detta föranleder att området behöver planläggas inför exploatering.

Länsstyrelsen saknar en bedömning av påverkan på Natura 2000-området samt naturreservatet Värmlandsskärgården. Se även synpunkter på Natura 2000.

Kommentar: Noteras. Det är i sak rätt att stora delar av området hamnar under den i planhandlingen angivna Vänernivån 46,2 m.ö.h. Men Kristinehamns kommun vill framföra att även ett bygglov har möjlighet säkerställa tillämpningen inför en eventuell exploatering, vilket framgår under kommunens förhållningssätt i avsnittet Översvämning i översiktsplanen. Kristinehamns kommun menar att det i en översiktsplan är omöjligt och olämpligt att föregripa prövning. Detaljplanekravet inträder när det inträder enligt PBL 2010:900.

Kristinehamns kommun har utvecklat förutsättningarna och ställningstagandena kopplat till Natura 2000-området och naturreservatet Värmlandsskärgården.

L14 Baggerud

I Baggerud ser kommunen möjligheten att utveckla den befintliga campingverksamheten i västra och centrala delen av LIS-området. I öster bedöms 5–10 enbostadshus inrymmas. Länsstyrelsen anser att en justering av den västra avgränsningen behöver göras då de höga naturvärdena i väster bör undantas från exploatering. Avgränsningen bör dras öster om hållmarks-området och därmed bör inte heller vattenområdet utanför den västra strandlinjen omfattas av LIS-området. Lämpligtvis lämnas även ett hänsynsområde öster om hållmarksområdet utanför LIS-avgränsningen.

Länsstyrelsen saknar en bedömning av påverkan på Natura 2000-området och naturreservatet Värmlandsskärgården. Se även synpunkter på Natura 2000.

Kommentar: LIS-områdets justeras i den västra delen, största delen av de höga naturvärdena undantas från LIS-utpekandet. Kristinehamns kommun menar att det handlar om att trygga verksamheten nedanför hällen, handlar inte om att exploatera hällen. Det handlar om att kunna ha möjlighet till att förlänga bryggan då bryggan i sig är en del av grunden för verksamheten som bedrivs. Allmänhetens intresse torde ligga i utblickarna ut mot Vänern.

Kristinehamns kommun har utvecklat förutsättningarna och ställningstagandena kopplat till Natura 2000-området och naturreservatet Värmlandsskärgården.

L22 Baggtorp

Kommunen bedömer att LIS-området är stort nog för att rymma 20–25 enbostadshus. Länsstyrelsen saknar en bedömning av påverkan på fågel-skyddsområdet Piparnistet vid en eventuell exploatering. Fågelskydds-området ligger strax utanför det utpekade LIS-området och har tillträdes-förbud från 1 april till 31 juli på grund av de störningskänsliga fåglar som häckar på ön. Fågelskåret är ett av norra Vänerns finaste fågelskär. Länsstyrelsens bedömning är att området är olämpligt med hänsyn till fågelskyddsområdet och att en utökad exploatering, och därmed ökad aktivitet inom området, kan medföra negativa konsekvenser för fågel-skyddsområdet. Länsstyrelsen kan inte utesluta att både artskyddsfrågan och Natura 2000-frågan väcks av exploatering i området. Länsstyrelsens bedömning är att LIS-området ska utgå.

Kommentar: *Noteras. Kommunen har med sin avgränsning hållit sig utom fågelskyddsområdet för att visa hänsyn. LIS-området kvarstår men minskas i omfattning, nästintill halveras, för att visa ytterligare hänsyn till fågelskyddsområdet. En justering sker gällande kommunens bedömning av lämpligt antal enbostadshus, området anses numera rymma 15-20 enbostadshus.*

L15 Medhamn

Kommunen bedömer att området kan kompletteras med 15–20 enbostadshus samt verksamheter kopplat till befintlig hamn. Länsstyrelsen förespråkar att en detaljplan tas fram och att djur- och naturvärden utreds och bevaras. Länsstyrelsen ser svårigheter i att exploatera den södra delen av LIS-området som omfattas av natur- och kulturvärden samt är låglänt. Det är högst tveksamt om fri passage längs strandlinjen kan möjliggöras på Hamnudden om nya bostäder eller verksamhet tillkommer där.

Kommentar: *Synpunkterna noteras.*

L16 Nore

Under översiktsplanens samråd inkom synpunkter till både kommunen och Länsstyrelsen om att en utveckling av strandnära bebyggelse i Nore riskerade att hota fågellivet i Ölmeviken. Länsstyrelsen yttrade sig inte om de enskilda LIS-områdena i det skedet. Kommunen valde att till utställnings-skedet ta bort Nore ur översiktsplanen. Till utställning II är LIS-området tillbaka. Området omfattas av Natura 2000-området Ölmeviken, SE0610203. Grunden för utpekandet är det öppna vattenområdet med vassområden. Vattenområdet i Ölmeviken är även av riksintresse för naturvård och friluftsliv enligt 3 kap 6 § MB. Länsstyrelsen bedömer att LIS-området är olämpligt och anser att det ska utgå.

Om kommunen går vidare med att undersöka förutsättningarna att exploatera området bör detaljplan tas fram. Det krävs en inventering av fridlysta arter, en artskyddsbedömning och tillstånd enligt Natura 2000 kan krävas för genomförande av åtgärder. Kommunen behöver bedöma naturvärden och eventuell påverkan på Natura 2000-området.

Det främsta värdet för riksintresseområdet för friluftsliv ligger sannolikt i den rika mångfalden av fåglar som kan skådas i viken. Exploatering som riskerar att medföra negativ påverkan på fågelbeståndet kan anses utgöra påtaglig skada på riksintresset för friluftsliv. Om exploatering inom LIS-området bedöms skada fågellivet, eller möjligheten att skåda fågellivet, är Länsstyrelsens bedömning att LIS-området är olämpligt med hänsyn till riksintresset för

friluftsliv. Länsstyrelsen saknar en bedömning av påverkan på riksintressena och Natura 2000-området. Kommunen har inte heller redogjort för antalet bostäder som bedöms inrymmas i LIS-området.

Kommentar: LIS-området L16 Nore har utgått ur antagandehandlingen av översiktsplanen.

L17 Långenäs

LIS-området är utpekad i en oexploaterad del av Mårön, mindre än 200 meter norr om Natura 2000-område, SE0610006, naturreservatet Värmlands-skärgården samt riksintresseområde för naturvård, Arnöskärgården. Riksintresseområde för friluftsliv enligt 3 kap. MB sträcker sig in i LIS-området. Kommunen anger att verksamhetsutveckling med inriktning mot friluftsliv och besöksnäring kan möjliggöras inom LIS-området. Länsstyrelsen bedömer att detta kan vara i linje med riksintressets värden och inriktning (friluftsliv och turism). Områdets främsta värde för friluftslivet ligger sannolikt i den rika mångfalden av fåglar som kan skådas. Exploatering som riskerar att medföra negativ påverkan på fågelbeståndet kan anses utgöra påtaglig skada även på riksintresset för friluftsliv. Om exploatering inom LIS-området bedöms skada fågellivet, eller möjligheten att skåda fågellivet, är Länsstyrelsens bedömning att LIS-området är olämpligt med hänsyn till riksintresset för friluftsliv. Den rödlistade arten strandviol, Sårbar (VU), är funnen 2011 inom LIS-området. Länsstyrelsen anser att området behöver omfattas av detaljplan där naturvärden och påverkan på Natura 2000-område samt riksintresseområden bedöms.

Kommentar: Kristinehamns kommun har utvecklat förutsättningarna och ställningstagandena kopplat till Natura 2000-området och naturreservatet Värmlands-skärgården.

För LIS-området L17 Långenäs är, som tidigare nämnt, bedömningen från Kristinehamns kommun att det handlar om utveckling av lokalt näringsliv och därmed är inte 4 kap MB relevant. Och vad gäller 3 kap. 6 § MB är bedömningen att det inte påverkar negativt. Vad gäller Natura 2000 så får den frågan prövas i senare skede.

Trafikverket

ÅVS och utredning

I nuläget har arbetet inletts med att ta fram underlag till ny transportplan för kommande planperiod. Här är resultat från fördjupad utredning av Värmlandsbanan viktiga. I denna finns förslag om mötesstationer, dubbelspår och kurvrätningar. Den fortsatta processen kommer visa hur kommande Nationell transportplan prioriterar dessa åtgärdsförslag.

Framtida järnväg

Kristinehamns kommun redovisar sitt ställningstagande vad gäller järnvägens utveckling genom att peka ut markreservat för framtida dubbelspår mellan Örebro och Kristinehamn, den så kallade Nobelbanan. Efter ytterligare utredning väljer kommunen att reservera ett nordligt alternativ för den framtida Nobelbanan. Övriga alternativ utgår. Stationsläget föreslås behållas vilket innebär behov av bibana för att ansluta denna till framtida spår. Två alternativ för sådan ges också markreservat. Trafikverket vill här upplysa om att järnvägsväxel vid Höja närmar sig beslut om att helt tas ur bruk.

Trafikverket konstaterar att det ännu inte med säkerhet kan sägas att den nya sträckningen kommer sammanfalla med utpekad korridor/markreservat. En rad förutsättningar behöver klarläggas innan en slutlig linje kan föreslås. Trafikverket ser fram emot fortsatt kommunikation i frågan.

Kommentar: Noteras. Kristinehamns kommun anser det vara viktigt med verksamhetsmark som kan järnvägsanslutas, och efterlyser Trafikverkets intresse i frågan. Kommunen önskar därav en diskussion i frågan om behovet av anslutning till verksamhetsmark.

Kristinehamns kommun är medvetna om osäkerheten kring den framtida sträckningens exakta läge och kommunen är införstådda i att en rad förutsättningar behöver klarläggas innan slutgiltig dragning kan föreslås.

Lantmäteriet – yttrande 1

Lantmäteriet har enligt 3 kap. 9-10 §§ PBL ingen fristående roll i samrådsförfarandet när översiktsplaner tas fram. Lantmäteriet ska vid förfrågan lämna sina synpunkter till länsstyrelsen och har därför inte några synpunkter att lämna till kommunen i detta ärende.

Kommentar: Noteras.

Lantmäteriet – yttrande 2

Planfrågor som berör Lantmäteriets kommande arbete

Översiktsplanen berör endast indirekt Lantmäteriets kommande arbete. Många av de förändringar som beskrivs i planen kommer i och för sig att innebära att fastighetsindelningen kommer att behöva förändras eller att fastighetsanknutna rättigheter (servitut, ledningsrätter, gemensamhetsanläggningar etc.) kommer att behöva bildas. Omfattningen av dessa behov kommer dock att konkretiseras i senare skeden, t.ex. då områden detaljplanläggs.

Lantmäteriets synpunkter

Ev. strategi för områden med enskilt huvudmannaskap

En fråga som kan, men inte måste, belysas i en översiktsplan är om kommunen har någon uttalad strategi för inom vilka områden man avser tillämpa enskilt huvudmannaskap för allmänna platser i detaljplaner. Enskilt huvudmannaskap för allmänna platser kan enligt plan- och bygglagen tillämpas om särskilda skäl finns för detta. Om det är aktuellt att tillämpa enskilt huvudmannaskap i någon del av kommunen kan det vara ett bra stöd vid framtida planläggning att dessa områden och de särskilda skälen redovisas i översiktsplanen.

Övriga synpunkter

I övrigt har Lantmäteriet inga synpunkter på planförslaget.

Kommentar: Noteras. Kristinehamns kommun har lagt till avsnitt om huvudmannaskap.

Sjöfartsverket

Sjöfartsverket har tidigare yttrat sig i ärendet och har fortsatt inga synpunkter kring nu presenterat förslag till förnyad översiktsplan för Kristinehamns kommun.

Kommentar: Noteras

Bergslagens räddningstjänst

Bergslagens Räddningstjänst har inget att erinra i ärendet.

Kommentar: Noteras

Karlstads kommun

Kristinehamns kommun bedömer att översiktsplanen har ändrats väsentligt när det gäller läge för markreservat för järnväg, förhållningssätt till vindkraftsetableringar, landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) och områden för verksamheter och handel i Kristinehamn, vilket lett till

att planen ställts ut på nytt. Karlstads kommun har tidigare yttrat sig gällande Kristinehamns översiktsplan i samband med samråd och utställningsskedet.

Karlstads kommun har inga synpunkter på de ändringar som genomförts i planen efter utställningen.

Kommentar: *Noteras*

Karlskoga kommun

Karlskoga kommun tackar åter för möjligheten att yttra sig över förslaget till ny översiktsplan för Kristinehamns kommun.

I samrådsskedet såväl som vid den första utställningen framförde Karlskoga kommun tydliga synpunkter på de extra sträckningsalternativ för Nobelbanan som inte sammanföll med de gemensamma förplaneringsinsatser som kommunerna tidigare gjort för att bereda utrymme för en framtida ny järnvägssträckning mellan Örebro och Kristinehamn, som en del i en snabb och delvis ny gen järnvägsförbindelse mellan Stockholm och Oslo.

Det är därför med stor tillfredsställelse Karlskoga kommun noterar att önskade förändringar nu gjorts i det reviderade översiktsplaneförslaget som följer de gemensamma intentionerna för en Nobelbanesträckning genom berörda kommuner.

Karlskoga kommun tackar för att Kristinehamns kommun har varit tillmötesgående i frågan och har inga ytterligare synpunkter på översiktsplaneförslaget.

Kommentar: *Kristinehamns kommun tackar för yttrandet och noterar samstämmigheten.*

Örebro kommun

Örebro kommun har tagit del av Kristinehamns kommuns förnyade utställningshandling av ny översiktsplan och har inget att erinra.

Synpunkter

Utställningsförslaget är väl genomarbetat och ger en god förståelse för Kristinehamns kommuns utvecklingsstrategi. Örebro kommuns bedömning är att översiktsplanens strategier i de mellankommunala frågorna stämmer överens med inriktningen i Örebro kommuns översiktsplan.

Örebro kommun vill liksom i tidigare utställningsyttrande lyfta fram det positiva i att Kristinehamns kommun med sådan tydlighet tar ställning för en ny järnvägsförbindelse mellan Kristinehamn och Örebro. Förbindelsen lyfts fram som en av Kristinehamns viktigaste utvecklingsfrågor vilket Örebro kommun välkomnar. En utvecklad järnväg skulle innebära förkortade restider och förbättrad tillgänglighet mellan såväl våra kommuner som storstadsregionerna Oslo och Stockholm samt de stora arbetsmarknaderna längs sträckningen. En utveckla järnväg är också ett sätt att nå gemensamma mål om hållbara transporter.

Kommentar: *Kristinehamns kommun tackar för synpunkterna och noterar samstämmigheten.*

Gullspångs kommun

Gullspångs kommun har tidigare svarat på översiktsplanen och bedömer att vad avser markreservat för järnväg handlar Kristinehamns ställningstaganden i princip enbart om östvästliga relationer samt om återförande om tågstopp i Björneborg. Gullspångs kommuns bedömning är att all utbyggnad av spårbunden trafik inom rimligt avstånd till Gullspångs kommun är bra.

Kristinehamns förhållningssätt till vindkraft är enligt planen positiv, men man säger sig inte komma att tillåta ytterligare områden för storskalig vindkraftsetablering. De i planen utpekade områdena VK1 t.o.m. VK5 bedömer Gullspångskommun inte vara så nära kommunens gräns att de skulle utgöra någon störning i kommunen.

Vad avser landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) anser Gullspång kommun att ställningstagandena är bra och har inga synpunkter på de utpekade LIS-områdena.

Slutligen vad gäller områden för verksamheter och handel har Gullspångs kommun inga synpunkter men kan med glädje konstatera att Kristinehamns kommuns kommun i sina ställningstaganden värnar om centrumhandel samt vikten av tillgänglighet för gång- cykel- och kollektivtrafik till både befintliga och nya handelsplatser.

Kommentar: *Kristinehamns kommun tackar för synpunkterna och noterar samstämmigheten.*

Hammarö kommun

Kristinehamns kommun har beslutat om förnyad utställning av Översiktsplan för Kristinehamns kommun. Förslaget till ny översiktsplan var under december 2017 till februari 2018 ute på samråd och inkomna synpunkter finns redovisade i en samrådsredogörelse som utgör en del av planhandlingarna. Hammarö kommun hade i samrådsskedet synpunkter på mellankommunala frågor som man tyckte att man kunde tydliggöra samt information om Vänersamarbetet. Kristinehamns kommun har reviderade översiktsplanen utifrån dessa synpunkter och när förslaget var föremål för utställning under sommaren 2019 hade Hammarö kommun inget att erinra på förslaget. I förslaget som nu är föremål för förnyad utställning har inga förändringar gjorts i förslaget som berör Hammarö kommun.

Hammarö kommun har inget att erinra på Kristinehamn kommuns förslag till ny översiktsplan.

Kommentar: *Noteras*

Region Värmland

Kristinehamns kommun har tagit fram ett bra förslag till ny översiktsplan och har en grundlig hänvisning till både globala, nationella och regionala mål som utgångspunkt i arbetet. Detta framgår bland annat i att utvecklingsstrategin hänvisar till dessa. Värt att notera är att kommunen vid utpekande av utvecklingsområden ser ut att ha utgått från befintlig infrastruktur och transporter samt koppling till andra värden som grönområden mm. vilket är positivt utifrån ett helhetsperspektiv.

Region Värmland anser att det är positivt att kommunen i förslag till översiktsplan har med beredskap för en framtida järnväg mellan Kristinehamn och Örebro, vilket är en central del i att uppnå en bättre järnväg mellan Stockholm och Oslo med restid på under tre timmar.

Region Värmland anser att det är viktigt att kommunerna i sin översiktsplanering även tar hänsyn till angränsande omland, vare sig det handlar om en annan kommun, annat län eller annat land. Människor rör sig i sin vardag över administrativa gränser och det är därför viktigt att ha med det som en parameter i planeringen. Den egna kommunen är en del av en större helhet som man måste förhålla sig till. Detta har Kristinehamns kommun beskrivit på ett bra sätt och redovisar i planen att man bland annat tagit hänsyn till det långsiktiga arbete som sker i region Örebro län. Kommunen har också tydligt pekat ut kommunen i en större geografisk kontext.

I planen pekar kommunen ut förslag till nya stråk för kollektivtrafiken som baseras på de utvecklingsambitioner med bland annat LIS-områden som översiktsplanen innehåller. Region Värmland anser att det är positivt att kommunen inkluderar kollektivtrafiken i sin långsiktiga

planering. Sedan hösten 2020 pågår ett gemensamt arbete mellan Region Värmland och kommunen för att ta fram en handlingsplan för kollektivtrafikens utveckling i kommunen. Inom ramen för detta arbete kommer ett förslag tas fram på hur det kan utvecklas i takt med att LIS-områdena byggs ut.

Region Värmland anser att det är positivt att Kristinehamns kommun har tagit fram ett förslag till ny översiktsplan. En viktig förutsättning för Värmlands utveckling och tillväxt är att det finns aktuella översiktsplaner i kommunerna och en långsiktig planberedskap för nya bostäder och näringslivetableringar.

Kommentar: *Kristinehamns kommun tackar för yttrandet och noterar samstämmigheten.*

Region Örebro län

Region Örebro län ser positivt på kommunens intresse för att möjliggöra en återetablering av försvarsmakten i Kristinehamn. En sådan etablering kan få stor betydelse även för arbets- och bostadsmarknaden i Örebro län. Om detta blir verklighet ser Region Örebro län också positivt på eventuella initiativ till samordning mellan berörda aktörer.

Översiktsplanens beredskap för att möjliggöra utökad sjöfart i norra Vänern utgör också ett positivt bidrag till näringslivet i Örebro län. Region Örebro län vill därför även uttrycka sitt stöd för kommunens målsättning gällande detta.

Region Örebro län ser positivt på kommunens beslut att exkludera järnvägsreservatet M3, den så kallade Björneborgspassagen. Därigenom ökar kommunens tydlighet beträffande vilka alternativ som kan innebära störst bidrag till en ny framtida tågförbindelse mellan Oslo och Stockholm. Region Örebro län konstaterar att Kristinehamns fysiska planering för järnvägsstråket har tillkommit med hänsyn tagen till **motsvarande** i Karlskoga kommun, vilket stärker förutsättningarna för att förbindelsen ska vara möjlig att realisera genom ett sammanhängande stråk.

Region Örebro län vill avslutningsvis be att få tacka för möjligheten att ha fått lämna synpunkter på den förnyade granskningen av förslaget till ny översiktsplan för Kristinehamns kommun.

Kommentar: *Kristinehamns kommun tackar för synpunkterna och noterar samstämmigheten.*

Synpunkter från kommunala nämnder

Under utställningstiden kom 1 yttrande som innehöll synpunkter från kommunala nämnder

Miljö- och byggnadsnämnden

Miljö- och byggnadsnämnden ser positivt på förslaget till översiktsplan och har inget att erinra.

Kommentar: *Noteras*

Tekniska nämnden

Grönområden och skogsmark

Gällande grönområden och gröna områden för rekreation så finns ett omfattande antal utpekade i planförslaget. Dessa ska enligt översiktsplanen skyddas genom avtal, förvärv eller annat skydd. Det bör noteras att detta förhållningssätt kommer att innebära ekonomiska konsekvenser (ökade driftskostnader) då delar av de utpekade områdena i dag brukas som produktionsskog av kommunen, och således innebär intäkter snarare än kostnader för kommunen som markägare. I dag finns ett antal skötselprogram- och planer för delar av områdena som pekas ut, varför det nu är viktigt att även dessa dokument revideras utifrån översiktsplanen.

Kommentar: *Noteras. Grönområden och gröna områden för rekreation såsom tätortsnära rekreationsskogar och parker anses vara en stor tillgång för kommunens invånare, vilket kan bidra till bättre folkhälsa. Det är också en del av att genomföra utvecklingsstrategin ”attraktiva livsmiljöer och ett välfungerande vardagsliv för alla”. Syftet men kommunalt markägande är i första hand inte att generera intäkter till kommunen. Kommunen äger mark i det syfte som översiktsplanen anger, eller som strategisk reserv som framtida bytesmark.*

LIS-områden

I föreliggande planförslag pekas ett antal så kallade LIS-områden ut. Ett utpekande av ett område innebär huvudsakligen att det tillförs ytterligare ett skäl att upphäva strandskyddet inom det området. Dock så bör VA-frågorna beaktas inför kommande planering av tillkommande bebyggelse i den här typen av områden. Kommunens skyldigheter och ansvar inom bebyggelse utanför verksamhetsområdet regleras av ”Lagen om allmänna vattentjänster”.

Kommentar: *Utpekandet av LIS-områden görs under förutsättning att god VA-lösning enligt gällande lagstiftning kan uppnås på dessa platser. Detta säkerställs i efterföljande planering eller lovgivning.*

Även möjligheterna till övrig kommunal service bör beskrivas och belysas ytterligare inför utpekandena av LIS-områden. Detta då det kan få stora ekonomiska konsekvenser för kommunen att erbjuda fullvärdig lagstadgad service i vissa av områdena.

Kommentar: *För att bebyggelseutveckling i strandnära lägen ska bidra till en hållbar landsbygdsutveckling som gynnar underlaget för service är det viktigt att bebyggelse- och näringsutvecklingen följer befintliga geografiska och kulturella strukturer och sammanhang. LIS-områdena är därför lokaliserade till sex stycken geografiska sammanhang, kallade bygder (landsbygder). De olika bygderna samspelar och har olika relationer till omgivningen, där olika typer av service och serviceorter representerar ömsesidiga beroenden. En framtida bebyggelseutveckling inom LIS-områdena kan stärka underlaget för service i serviceorterna. Detta gäller såväl kommersiell som offentlig service. Kommunal service anses beskriven och bebyggelse på en rimlig nivå.*

Verksamhetsmark

Diverse av kommunens tekniska anläggningar är endera felplacerade eller inte tryggade alls i översiktsplanen, något som självfallet behöver rättas till för att trygga invånarnas tillgång till kommunal service. Detta gäller ÅVC i Björneborg samt reningsverk och vattenverk både i Nybble och Bäckhammar. Även de vattenskyddsområden som finns är tvetydigt utpekade då de inte konsekvent finns med på samtliga markanvändningskartor.

Kommentar: *ÅVC i Björneborg är tryggad och återfinns under Södra verksamhetsområdet (V20), en redaktionell ändring görs så att det framgår tydligare i kartan. Reningsverk och vattenverk läggs till i Nybble och Bäckhammar. Vattenskyddsområden anses utpekade i tillräcklig grad.*

Kulturnämnden

Kulturnämnden har inget att erinra utifrån det dem har att bevaka.

Kommentar: *Noteras*

Synpunkter från politiska partier och intresseorganisationer

Miljöpartiet de gröna i Kristinehamn

Vi har valt att fokusera några av de frågor som togs upp av oss i vårt samrådsyttrande för två år sedan.

- Beträffande frågan om att inriktningsmålet ”Stärkt identitet” skulle kompletteras med något om ”levande landsbygd, lantbruk och mathantverk” noterar vi med glädje att detta nu finns med i texten.

Kommentar: *Noteras.*

- Vad gäller fråga om fysisk (och även kognitiv) tillgänglighet anser vi att ambitionerna ska omfatta all fysisk planering, inte enbart rekreativsskogar.

Kommentar: Synpunkten noteras, tillgänglighet är ett krav i all fysisk planering.

- Ambitionen att Kristinehamn ska bli Värmlands cykelstad nr. 1 nämns bara en gång vad vi kan se. Det är en berömvärd målsättning som vi tycker borde lyftas fram mer.

Kommentar: Synpunkten noteras. Det är en viktig fråga i kommunens antagna Trafikplan. Och enligt Trafikplanen ska arbetet kring frågan ske i en handlingsplan för cykel.

- LIS-områden. Vi förordade försiktighet med att peka ut områden för dispens från strandskyddet. I utställningshandlingen gäller det fr. allt LIS-område 16, Nore, Ölmeviken. 2019-05-08 röstade kommunstyrelsen enhälligt för att LIS-område 16 skulle strykas ur Översiktsplanen. Detta med hänsyn till de skyddsvärden området har, eftersom det är beläget i anslutning till ett Natura 2000-område. Denna ändring lades inte in i utställningshandlingen och vid kommunstyrelsens möte i juni 2020 behandlades frågan återigen. Då utföll omröstningen annorlunda, bara fem av elva röstande stod fast vid KS tidigare beslut. Miljöpartiet anser att beslutet att stryka förslaget om LIS-område fortfarande ska gälla! Rödlister arter och hotad natur ska fortsätta att värnas och försiktighetsprincipen gälla intill ett så pass skyddsvärd område, med medvetenhet om vikten av en ansvarsfull exploateringsstrategi som förväntas styra utpekandet av LIS-områden.

Kommentar: Synpunkterna noteras. LIS-området L16 Nore har utgått ur antagandehandlingen av översiktsplanen.

- Norra Höja: I samrådshandlingen 2017 föreslogs detaljplanen för detta område (industri m.m.) ändras för att öppna för extern handel. Nu föreslås en alternativ placering av nya butiker. Miljöpartiets förhoppning är fortfarande att dessa hamnar i eller nära vår stadskärna. I den aktuella utställningshandlingen föreslås ändå att Norra Höja ska exploateras, nu för att ge plats åt industrier eller liknande verksamhet. Miljöpartiet röstade redan 2015 mot att området skulle bebyggas. Vårt land och vår egen kommun, behöver all jordbruksmark vi har och väl det. Klimatförändringar, politisk oro, pandemier, invasiva arter, förlust av biologisk mångfald, gifter i jord och luft, massdöd bland pollinatörer, framtida "lock-downs" är faktorer som hotar vår möjlighet att framställa mat så att den räcker till en växande befolkning. Det finns alltså många skäl att tänka framåt och inte hårdgöra mark där det nu växer blivande mat! Och att Sverige behöver en högre självförsörjningsgrad borde alla beslutsfattare vara medvetna om. Dessutom: markens grödor utgör en viktig CO2-sänka, erbjuder meningsfull sysselsättning, buffrar stora vattenflöden och kan ombildas till biobränsle (som är förnybart och ett viktigt inslag i en cirkulär ekonomi). En matkommun som Kristinehamn bör måna om sina arbetstillfällen inom de gröna näringarna och om den odlade mark vi har idag. Därför anser Miljöpartiet att gällande detaljplan för Norra Höja ska rivas upp, åtminstone beträffande den sydöstra delen av området, så att åkermarken säkras. Dessutom vill vi att träd planteras längs med väg 26 för att fånga upp såväl regnvatten som CO2 och göra infarten till centrum estetiskt tilltalande.

Kommentar: *Kristinehamns kommun har efter andra utställningen utvecklat skrivningarna för Norra Höja så att de överensstämmer med detaljplanelagd yta samt lagt till skrivning om vikten av att värna landskapsbilden vid utformning av platsen med tanke på att området är en del av entrén söderifrån in till Kristinehamn.*

- Övrigt:

Vi anser att det i Miljökonsekvensbeskrivningen ska framgå att befintlig jordbruksmark fortsättningsvis bör undantas från exploatering.

Kommentar: *Synpunkten noteras.*

Föreningen för byggnadskultur

Föreningen för byggnadskultur har tagit del av aktuella utställningshandlingar gällande översiktsplanen.

Dokumentet är i sin helhet genomarbetat och har en grundsyn som vi tycker är riktig. Det centrala är skapandet av en kommun som av medborgarna upplevs attraktiv med en god närmiljö och god service. Vi tycker också att det är viktigt med det vidgade perspektivet mot omgivningen. En arbetsmarknad som integreras med närstående kommuner och en upprustning av kommunikationerna både i öst-västlig och nord-sydlig riktning tycker vi är viktig.

Kommentar: *Kristinehamns kommun tackar för synpunkterna och noterar samstämmigheten.*

Kulturmiljön och det historiska sammanhanget är en viktig del av våra upplevelser. Det bidrar till vår närvarokänsla i den miljö vi befinner oss i.

För att skapa den goda kulturmiljön behövs ett kulturresursprogram som är uppdaterat och som innehåller både den äldre historiska bebyggelsen och även den under senare år tillkommande byggnationen. Nuvarande kulturresursprogram är från början av 1990-talet och är i stort behov av renovering. Vissa beskrivna objekt har försvunnit och andra nyare objekt har ej beskrivits alls. Vi har tidigare framhållt detta behov av renovering och vi anser att det är utomordentligt viktigt att det kommer till stånd.

Man kan konstatera att det i dag finns många detaljplaner som medger nybyggnation. Kan man prioritera områden är det viktigt att främst försöka bygga bort hålen i centrum, såsom nu sker i kvarteret Sirius.

Vissa områden behöver prioriteras och rustas upp såsom t.ex. området kring Kvarndammen. Även den historiska kärnan i centrum kan lyftas fram ännu mer.

Kommentar: *Kommunen anser fortsatt att utpekade miljöer i både regionalt och lokalt kulturresursprogram utgör en viktig kunskapsgrund för fysisk planering och bygglovgivning. Kommunens kulturresursprogram har genomgått en aktualitetsprövning, och kommunfullmäktige har beslutat att kommunens kulturmiljöprogram ska revideras, men tidpunkten för när uppdraget ska utföras underställs prioriteringen av ärenden i den politiskt beslutade planeringsstrategins planprioritering.*

Sällskapet för Naturskydd i Kristinehamn

Sällskapet för Naturskydd i Kristinehamn som är Naturskyddsföreningens lokala krets fokuserade i samrådsyttrandet på natur och miljö samt grönstrukturen och dess rekreativvärden.

Föreningen uppskattar att våra synpunkter i dessa avseenden till stor del inarbetats i utställningsförslaget. Några av de önskemål vi framförde som inte tillgodosetts väljer vi nu att upprepa och förtydliga, därutöver framför vi ytterligare synpunkter.

I följande yttrande återges förklarande text från utställningshandlingarna (ÖP/MKB). *Våra synpunkter redovisas därefter i punktsatser med kursiv stil.*

Verksamhetsområde Norra Höja V12

ÖP sid 67. – I utställnings handlingen framhålls: ”Av hänsyn till pågående markanvändning ska den nordöstra delen, mot Varnumsleden och öster om befintlig infart, bebyggas i en första etapp innan resterande detaljplanelagd mark kan tas i anspråk.”

- *Sällskapet gläds över kommunens avvaktande återhållsamhet att exploatera all den jordbruksmark som gällande detaljplan omfattar.*
- *Detaljplanen för Norra Höja är från 1967 och gällande översiktsplan från 2004. – Planer från en helt annan tid och värld. – Nu år 2020 är vetenskapen överens om att ett förändrat och varmare klimat kommer skapa stora problem för livsmedelsförsörjningen. I Sydeuropa beräknas extrem värme med minskad nederbörd och vattentillgång försämra växtodlingens produktivitet. Skördarna beräknas också variera alltmer från år till år på grund av extrema väderförhållanden och andra faktorer som skadedjur och sjukdomar. I Nordeuropa kan jordbruksproduktiviteten komma att öka på grund av längre odlingsäsong och förlängd frostfri period. Högre temperaturer och längre odlingsäsong kan också göra det möjligt att odla nya grödor. – Sveriges jordbruksmark kommer bli allt mer värdefull.*
- *Vi anser – Att jordbruksmark skall tas i anspråk endast längs Varnumsleden och då bara på sträckan mellan infarten till befintlig industri och järnvägen. – Att resterande detaljplanelagd jordbruksmark skall tas bort som verksamhetsområde i kommande översiktsplan. – Att en begränsad exploatering är mindre problematisk och då ur flera aspekter, bland andra upplevelsen av området som en entré till Kristinehamn.*

Kommentar: *Synpunkterna noteras. Kristinehamns kommun har efter andra utställningen utvecklat skrivningarna för Norra Höja så att de överensstämmer med detaljplanelagd yta samt lagt till skrivning om vikten av att värna landskapsbilden vid utformning av platsen med tanke på att området är en del av entrén söderifrån in till Kristinehamn.*

Miljökonsekvensbeskrivning – Översiktsplan för Kristinehamns kommun.

5.6 Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

MKB sid 17. – Kring Vänern, som omfattas av en särskild restriktivitet i lagstiftningen, görs ett begränsat utpekande av LIS-områden då endast 2 % av Vänerns strandlinje omfattas av LIS. (Enligt i redovisat cirkeldiagram (MKB sid 16) finns därutöver 98 % strand.)

- *En relevant beskrivning av bebyggelsestrycket vid Vänern finns i Vänerns vatten-vårdförbunds Vattenvårdsplan, Bakgrundsdokument 1. Där redovisas att ca 53 % av strandlängden inom Kristinehamns kommun har en byggnad inom 300 m från stranden, öar ej inräknade. – Med detta betraktelsesätt är alltså endast 47 % av stranden obebyggd. – Föreningen hoppas att kommunen kommer beakta Länsstyrelsens synpunkter (granskningsyttrande) gällande föreslagna LIS-områden.*

Kommentar: *Kommunen noterar Sällskapet för Naturskydd i Kristinehamns betraktelsesätt gällande bebyggelsestrycket vid Vänern. Kommunen vidhåller sin bedömning om att det rör sig om ett begränsat utpekande av LIS-områden då endast 2 % av strandlinjen längs Vänern omfattas av LIS.*

MKB sid 16. – Allmänheten kommer fortsatt att ha tillgång till den direkta strandlinjen i dessa områden samtidigt som strandlinjens natur bevaras genom tillämpning av miljöbalkens bestämmelser om ”fri passage”

- *I miljöbalken 7 kap 18 f§ står: "Ett beslut om att upphäva eller ge dispens från strandskyddet ska inte omfatta ett område som behövs för att mellan strandlinjen och byggnaderna eller anläggningarna säkerställa fri passage för allmänheten och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet." – Observera att lagstiftningen endast säkerställer möjligheten att passera – men inte möjligheten till meningsfull vistelse på stranden. – För att behålla goda rekreationsvärden och goda livsvillkor för djur och växter krävs att strandskyddet bibehålls.*

Kommentar: Synpunkten noteras.

MKB sid 17. – Ett LIS-område, L16 Nore, angränsar till Ölmevikens Natura-2000 område. Grund för Naturutpekandet är det öppna vattenområdet samt vikens strandängar. Lis-området omfattar inget av detta men framtida byggnationer kommer att behöva prövas mot påverkan på Natura-2000 området och vattenkvaliteten i Ölmeviken.

- *Natura 2000-områden utses med stöd av två EU-direktiv: fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet. Natura 2000 ska bevara värdefull natur, men innebär inte något generellt stopp för pågående markanvändning eller utveckling av sambället. Det måste avgöras i varje enskilt fall vilka åtgärder som kan fortsätta och vilka som inte kan tillåtas. Länsstyrelsen, om bevarandeplanen för Ölmeviken: "Det främsta bevarandesyftet med detta område är att bevara områdets livsmiljöer för våtmarksanknutna häckande fågelarter och rastande svanar, gäss och änder under vår- och höst-flyttning."*

I bevarandeplanen redovisar Länsstyrelsen bland andra följande faktorer som kan utgöra ett hot mot områdets naturtyper och livsmiljöer:

- *Vasslätter, som är negativ för fågelarter som är beroende av vass som livs-miljö, t ex rördrom och brun kärrhök.*
- *Exploatering av strandområdet, vilket är negativt för möjligheten att upprätthålla naturliga strandmiljöer.*
- *Infrastrukturåtgärder, vilka kan orsaka grumling och utsläpp av miljöfarliga ämnen i diken och vattendrag uppströms. Broar och vägtrummar över inflöden kan orsaka vandringsbinder*
- *Utsläpp av föroreningar från punktkälla, t ex avlopp, industri, täkt eller annan verksamhet, vilket kan försämra vattenkvaliteten.*

Kommentar: LIS-området L16 Nore har utgått ur antagandehandlingen av översiktsplanen.

6 Konsekvenser av planförslaget utifrån miljömålen/ 6.8 Levande sjöar och vattendrag

MKB sid 24 – "Ökad bebyggelse vid stränderna kan medföra att möjligheterna för allmänheten att vistas vid stranden liksom att biologisk mångfald och naturvärden vid stranden kan påverkas negativt. Planen tar dock hänsyn till särskilt utpekade naturvärden för att gynna växt och djurliv."

- *Kommunens målsättning om hänsyn till särskilt utpekade naturvärden (som Natura 2000-områden) avseende miljömålet "Levande sjöar och vattendrag" och Länsstyrelsens redovisning av faktorer som kan utgöra ett hot mot naturmiljön i Natura 2000-området Ölmeviken, innebär att det föreslagna LIS-området i Ölme-viken är inkonsekvent, orealistiskt och olämpligt. – LIS-område L16 i Ölmeviken skall därför tas bort i förslaget till ny översiktsplan.*

Kommentar: Synpunkten noteras. Kristinehamns kommun har valt att behålla LIS-området och har i antagandehandlingarna förtydligat inriktningen genom att påvisa hur eventuell framtida byggnation kommer behöva hanteras och prövas.

Synpunkter från privatpersoner

Under utställningen inkom 3 yttranden från privatpersoner. Till lämnat yttrande från privatperson 1 finns det en förening, Wermlands ornitologiska förening, som hänvisat att dem inte lämnar något eget yttrande utan ställer sig bakom privatperson 1:s yttrande. Yttrandena kan läsas i sin helhet nedan, bortsett från personuppgifter vilket av hänsyn till personuppgiftslagen är borttagna.

Privatperson 1

Kristinehamns översiktsplan jämte utställningsutlåtande och miljökonsekvensbeskrivning är volym- och innehållsmässigt ett imponerande arbete. Tyvärr förekommer en del felaktigheter rörande stavning och grammatik, varför en noggrann korrekturläsning bör ske för att det hela skall bli en fulländad produkt. Min granskning av de tre delarna kommer så gott som uteslutande att ske ur ett ornitologiskt perspektiv.

Översiktsplan, utställningshandling 2020

Märkligt nog står nederst på sidorna ”Översiktsplan Kristinehamns kommun 2030”.

***Kommentar:** Översiktsplanens planeringshorisont är 2030 vilket inte har något med utställningshandlingens datum att göra. En ny kommunal vision har tagits fram i samband med att den förra, som sträckte sig till 2015 blev inaktuell. Den nya visionen har en framtidshorisont om 15 år. Visionen lyder: Kristinehamn 2030 – den vänliga och nyskapande skärgårdskommunen. Översiktsplanen som är ett av kommunens obligatoriska styrdokument förhåller sig till kommunens vision.*

Markanvändning. Ölme tätort

I spalt 1 på sidan 71 står att Ölmeviken har ett rikt djurliv. Detta bör ändras till att området har ett rikt fågelliv, eftersom övrig fauna ej undersökts.

***Kommentar:** I spalt 1 på sidan 71 står det att ”Bara några stenkast från tätorten bittar vi Vänern och Ölmeviken med ett särskilt rikt djurliv”, då kopplingen görs både till Vänern och Ölmeviken kvarstår kommunens formulering.*

Lite längre ner i samma spalt kan man läsa att LIS-området i Nore skulle vara en viktig förutsättning för utveckling av Ölme tätort. Detta betvivlas starkt. Området består till stor del av ett detaljplanlagt stugområde plus ytterligare tre sommarhus. De boende i det ringa antal hus som tillkommer torde sakna betydelse i nämnda sammanhang. Önsketänkandet fortsätter på sidan 73, där man kan läsa att det aktuella LIS-området ”skulle stärka underlaget till de offentliga och kommersiella servicefunktioner som finns samlade i Ölme tätort”.

***Kommentar:** Synpunkterna noteras. LIS-området L16 Nore har utgått ur antagandehandlingen av översiktsplanen.*

Markanvändning. Björneborgs tätort

På sidan 74 korrigeras en felaktig ägaruppgift. Det var Axel Johnson-koncernen som 1966 tog över ägandet.

De båda rekreationsskogarna på sidan 75 skall byta väderstrecksangivelse.

***Kommentar:** Ägaruppgiften korrigeras i enlighet med synpunkten. Rekreationsskogarnas vädersträckangivelser är redigerade i enlighet med synpunkten.*

Markanvändning. Ölme

Efter Ölmevikens betydelse som rastlokal föreslås följande tillägg på sidan 135: Ej mindre än 29 rödlistade fågelarter häckar vid viken.

Mina synpunkter rörande L16 Nore på sidorna 136–137 redovisas i bilaga 1.

***Kommentar:** Detaljeringsgraden kring Ölmevikens betydelse för fågellivet anses vara tillräcklig. Noteras. LIS-området L16 Nore har utgått ur antagandehandlingen av översiktsplanen.*

Hänsyn. Natur- och kulturmiljövården

Skriv på sidan 148 att Ölmeviken har ett särskilt rikt fågelliv i stället för djurliv, då djurlivet i övrigt ej undersökts.

På samma sida kan man läsa följande: ”Kommunen rymmer ett flertal områden som av staten pekats ut som riksintresse för naturvård. Avsikten med dessa utpekanden är att ge miljöerna skydd genom bindande beslut och därmed även bidra till att miljöerna sköts och vårdas för framtiden.” Ölmeviken är inte bara av riksintresse för naturvård utan även ett Natura 2000-område. Hur kan man då föreslå L16 Nore?

***Kommentar:** Texten har uppdaterats gällande fågelliv. LIS-området L16 Nore har utgått ur antagandehandlingen av översiktsplanen.*

Miljökonsekvensbeskrivning

Från sidan 30 återger jag följande: ”Strändernas värde för djur- och växtliv finns inventerade dels genom en vassinventering med policy/plan dels genom underlag för bedömningsgrunder till en strandskyddshandbok som används både där kommunen har rådighet och för stränder i enskild ägo.” Ytterst lite om förekomsten av olika fågelarter finns i detta material.

På samma sida finns följande märkliga passus. ”Skyddade arter via artskyddsförordningen har visats hänsyn genom att den föreslagna planen har granskats mot kända miljöer med skyddade arter.” Såvitt jag kan förstå har inte ett enda LIS-område inventerats av kommunen i samband med arbetet på översiktsplanen. Hur kan man då komma med nämnda påstående? Det borde vara självklart att kommunen låtit inventera främst häckfågelfaunan och floran innan man föreslår skapandet av ett LIS-område. Man kan inte sitta vid skrivbordet och konstatera förekomsten av en sällsynt orkidé eller en häckande sällsynt fågel. Fågellivet inom de flesta föreslagna LIS-områdena är föga eller inte alls känt.

Kommunen bör skriva in i översiktsplanen att samtliga LIS-områden skall inventeras främst vad avser häckfågelfauna och flora. Områden i vilka sällsynta fåglar eller växter påträffas skall tas bort från översiktsplanen.

***Kommentar:** Kommunen har utvecklat ett verktyg att klassificera strandnära natur enligt Naturvårdsverkets handbok i ämnet. Resultatet av klassificeringen redovisas i kartan för respektive LIS-område. Utöver detta har LIS-områdena granskats med hänsyn till kända förekomster av skyddade arter enligt artskyddsförordningen. Kommunen bedömer att dessa undersökningar motsvarar vad som är skäligt enligt plan- och bygglagens redovisningskrav på en översiktsplan.*

Bilaga 1

Några fakta rörande Ölmevikens fåglar

Ölmeviken är en av Värmlands främsta fågellokaler, som sedan mitten av 1960-talet har varit föremål för inventering från min sida i princip en gång i veckan året runt. Antalet timmar i fält per år har under den senaste tioårsperioden legat mellan 430 och 510. Till detta kommer alla iakttagelser av andra besökare inom området. Totalt har 257 fågelarter påträffats vid viken och i dess närhet. 85 arter häckar regelbundet, medan 14 är icke årsvisa häckare.

En fågel som har Ölmeviken som sin utan konkurrens främsta rastplats i Värmland är viggan. Redan efter midsommar dyker de första hanarna upp. Antalet ruggande fåglar stiger kontinuerligt för att kulminera under hösten. Högsta siffra är 1 567 exemplar den 11.11 2015. En del av viggarna ligger gärna utanför det planerade LIS-området

För att understryka fågelrikedomen vid viken nämner jag mina maximisiffror för ett antal arter: sångsvan 617 ex. (4.4 2011), grågås 5 144 ex. (30.9 2014), bläsand ca 670 ex. (2.10 2012), kricka 1 450 ex. (1.9 2014), gräsand 1 763 ex. (2.11 2015), storskrake 1 667 ex. (1.12 2014) samt trana 2 958 ex. (13.9 2014).

Helt nyligen har Artdatabanken vid Sveriges Lantbruksuniversitet publicerat boken ”Rödlistade arter i Sverige 2020”. Rödlistningen är ett system för att utvärdera tillståndet för olika arter i vår natur. Vid Ölmeviken förekommer under häckningstid 20 fågelarter som är nära hotade, medan nio förs till den högre kategorin hotade. Detta är siffror som vittnar om värdet av Ölmeviken som reproduktions- område för sparsamt-sällsynt förekommande fågelarter.

På grund av betydelsen för landets fågelfauna är Ölmeviken av riksintresse för naturvård. Området är vidare upptaget i EU:s fågeldirektiv samt inte minst ett Natura 2000-område. Vid Ölmeviken ligger det välbesökta naturreservatet Kummelön. I inloppet återfinns Saxholmen med sin medeltida borggruin. Denna ö ingår i naturreservatet Värmlandsskärgården.

Det var med mycket stor förvåning jag kunde konstatera att kommunen i sitt första förslag till översiktsplan placerat ett LIS-område vid Ölmeviken, närmare bestämt L16 Nore. I de synpunkter på planen som jag lämnade avstyrkte jag följaktligen tillkomsten av detta LIS-område. Med stor tillfredsställelse kunde jag därför konstatera att kommunstyrelsen vid sitt sammanträde den 8 maj 2019 beaktade mina synpunkter och tog bort det aktuella området ur planen. Glädjen blev emellertid ej bestående, för vid sitt sammanträde 2020-06-02 beslutade kommunstyrelsen med en rösts övervikt att ta med L16 Nore i översiktsplanen igen.

Länsstyrelsen Värmland beviljades 2017 av Naturvårdsverket ett anslag för maskinell bearbetning av Ölmevikens strandängar. Innan denna ägde rum inventerades häckfågelfaunan i berörda områden. Det föreslagna LIS-området sträcker sig fram till Sunnäs vassens nordspets. Öster om detta vassområde inventerades och bearbetades strandängen 2017 för att gynna fågellivet. De änder, sångsvanar och gäss som födosöker på strandängen flyger efter att ha provianterat på strandängen eller angränsande åkermark till viken och lägger sig utanför L16. Vid nordliga och östliga hårda vindar ansamlas simfågellarna gärna i lä strax utanför den norra stranden, där LIS-området planeras. I Sunnäs vassen häckar av större arter bl.a. rördrom (rödlistad), brun kärrhök och trana.

Skulle L16 komma till stånd får man räkna med ett ökat antal båtar ute på sjön. Redan i dag förekommer snabba båtar, ibland med vattenskidåkare på släp, som utan hänsyn skrämmer fågelflockar ute på sjön. Dessa båtar har konstaterats ha sin hemvist vid viken. Svallvågor, särskilt i de trängre passagerna öster och väster om Saxholmen, kan skada i vasskanten flytande simfågelsbon.

Kommentar: Synpunkterna noteras. LIS-området L16 Nore har utgått ur antagandehandlingen av översiktsplanen.

[Privatperson 2](#)

I mars 2020 skickade vi synpunkter i samband med en genomgång för politiker. Dessa synpunkter gäller som synpunkter vid nuvarande utställning 2020-09-28. Bil 1 o 2.

Här kan vi komplettera med att sommarens badsäsong har bekräftat behovet av spontanaktivitetsplats för ungdomar i samband med badplatsen. Familjer med småbarn har ökat, liksom kvällsaktiviteter så rörelseplats för bollspel och andra aktiva lekar finns inte. Förslag är att nyttja ängen f.d. vattenverkstomten. P-platsen är dessutom ofta fullbelagd. I samband med Sveaskogsvägen/ brostängningen blir det tydligt att P-plats kan anläggas direkt efter vägen mot bommarna, här görs redan gång och mopedväg mot sjön. Berör i viss mån LIS område och ev byggplaner men en utökad bad och rekreationsplats behövs om badet ska vara kvar bland bebyggelsen. Ordentliga hygienutrymmen, bättre bryggor ett måste. Påpekar än en gång att stenpiren inte är en pir utan stenkross som höll nere vattenledning, D.v.s. inte säker att vistas eller gå på för vuxna. Fiskeplats för småbarn i nuläget.

I beskrivningarna nämns bullernivån från järnvägen. Att beakta: en omfattande skogsavverkning har skett i området. Allt tyngre och längre tåg med gods passerar. Vi tror att passagerartransporterna är oförändrade, men snabbare tågtrafik. Ljudnivån upplevs klart förhöjd. Märks på skakande fönsterglas.

Kommentar: När kommunen arbetar med fysisk planering så är handlingsutrymmet begränsat, med hjälp av översiktsplaneinstrumentet kan kommunen tala om vad som är lämpligt och vad som ej är lämpligt på en mer översiktlig nivå. Det faktiska förändringen kommer an genom andra drivkrafter. Synpunkterna är därmed mer detaljerade än vad översiktsplanen syftar till att belysa och ta ställning till.

Övriga synpunkter Björneborg. Cykelvägen som är beslutad men aldrig blir klar. Kan man ta nya tag och undersöka möjligheten att använda gamla vägen till Kristinehamn dvs tunneln under järnvägen sen mot "Cabby" och ev ny handelsplats. Här finns också förslaget om rekreationsväg längs Vismen och längre fram mot E18 väg mot Sätrevallen. Ett stort cykelområde, som redan nyttjas men där flera ifrågasätter säkerheten i skogen. Mycket nytt har tillkommit med vindkraftverken. Hur gör andra vid långa cykelleder? Finns möjligheter till belysning med vindkraftsparken? Även turismsynpunkt. En skogsröjning skulle avslöja fantastisk vy över Väneren mot Skoghall! (avslöjades vid skogsbrand på 70 talet).

Kommentar: Synpunkterna är av sådan karaktär att de i huvudsak ligger utanför översiktsplanens syfte och detaljeringsgrad.

Så är vi vid Kvarndammen. Här vill vi utnyttja gamla P platsen till ställplats för husbilar. I samband med föredrag med Visit Värmland och våra krogar framkom att det saknades möjligheter till korta övernattningar längs E 18. Efterfrågat av hantverkare, tjänstefolk, servicefolk på väg och turister mot t.ex. fjällvärlden. På området finns redan VA, restaurangmat, närhet till butiker (Maxi snart PeKås). Entreprenad för vandrarhem behövs. Området är dessutom rekreationsområde som saknas av Kristinehamnarna. Att badvattnet är okänligt kan inte vara hinder. Finns avtal med campingägarna på Presterud som hindrar utveckling här? Borde dessutom vara möjligt att samordna med KFUMs eller annans sommarverksamhet.

Kommentar: Synpunkterna är av sådan karaktär att de i huvudsak ligger utanför översiktsplanens syfte och detaljeringsgrad.

Synpunkter på trafiken, infrastrukturen i centralorten. För att landsbygdsbefolkningen och ytterområdesboende ska kunna nyttja kulturarrangemang i parker, nöjeslokaler, museum måste kollektivtrafiken i görligaste mån få anpassning till fasta och tillfälliga verksamheter. Gäller även i motsatt riktning t.ex. Byggdegårdsaktiviteter. Anropstrafik är en möjlighet. Detta fungerade när vi fick integrationspengar.

Kommentar: Synpunkterna noteras. Region Värmland är regional kollektivtrafikmyndighet i Värmland och har ansvaret för den regionala kollektivtrafikens utveckling i länet. Sedan regionbildningen 1 januari 2019 ansvarar Region Värmland även för tätortstrafiken i Kristinehamn. Kommunen har begränsad möjlighet att styra över det utbud av kollektivtrafik som finansieras med regionala medel. Kommunen tar dock fram en gemensam handlingsplan för kollektivtrafik med Region Värmland med syfte att konkretisera den strategiska planeringen genom att identifiera och prioritera åtgärder såväl i tätortstrafiken som i stornätet för kollektivtrafik.

Avslutar nu med Kungsgatan. Informationen om ÖP börjas så fint med Tullportsgatan mot Kungsgatan. Snygg bild attraktivt. Vi vill här ha med även bilinfarten via OK. Kristinehamn med handelscentrum men även Kommunhus för medborgarna, Bibliotek, Biograf i Centrum.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Bilaga 1

Kompletterar med kommentarer för Björneborg. Kommentarer till kommentarer till Utställningsmaterialet på remiss. Kommentarer påpekande till skrivning februari 2018.

L9 närmast badplatsen.

Avrinningsområde vid högt vattenstånd, från sjön och bäckar i området. Alla tillopp inte identifierade. Myrväxtlighet. Oftast sommartid behövs bara stövlar närmast skogen. Myggrika år inte så kul.

Äng sedan Vattenreningsverkets tid närmast vår tomt och badet.

Vi vill påpeka att badplatsen (turistannonseras) är en tillgång för byn men att den anlades i bostadsområdet då bilarna var få och tillströmningen av badare och friluftsfolk var väsentligt färre än idag. Kvällssol.

Nu räcker det inte till. Småbarnsfamiljer och äldre nyttjar gamla området. Finns inte plats för spontanaktiviteter för ungdomarna t.ex. bollekar. De fixar detta nu på planen närmast badet och det frilagda området för Vattenreningsverket som rivits. Minimum krävs för användande, röjning av äng (Röjdes med lie av äldre granne så länge han levde, in på 2000-talet, han samlade hö till djurmatning vintertid). Ungdomarna tar med sig idag, dyra fordon o cyklar till sina ”platser”. Ingen klagar. Vi får ryta till ibland när det blir för mycket bollhämtning på tomten osv. Men mest trevligt om det inte grillas i gräset.

Kommentar: Synpunkterna är av sådan karaktär att de i huvudsak ligger utanför översiktsplanens syfte och detaljeringsgrad.

Krav på kommunen. Hygienutrymmen. En Bajamaja räcker inte. (Finns avlopp o vatten på gamla Vattenverksområdet. Utmärkt vid vår tomtgräns och på badplatsen. Rester efter Omklädningsrum mm/brann upp/. Inte aktuellt att förnya av kostnadsskäl. Vi jämför givetvis med satsningarna i Skärgården och pratar om Landsbygdssatsningar som kan öppna nya börsar).

Kommentar: Placering av offentliga toaletter är en fråga som ligger utanför översiktsplanens syfte och innehåll.

Läs tidigare inlägg. Vore inte bra med fler husbygge direkt badplatsen utrymmet behövs för rekreation. Möjligen bygge längre in i viken.

Se även aktiviteter Året runt- vintertid. Isbana och skidspårning har i alla år skötts ideellt. Skidklubben med spårningsutrustning har ställt upp. En tillgång för oss alla i byn.

Badplatsens backe en tuff pulka och första skidbacke för de minsta. Hit cyklar skolan på friluftsdagar.

Kommentar: Synpunkterna noteras. I förslaget till översiktsplan står det att den södra delen inte syftar till ytterligare bostadsbebyggelse. Här är syftet istället att området ska utvecklas för allmänhetens tillgänglighet till vattenområdet och friluftslivet.

L10 Bottsviken.

Struket LiS men med annan väg ”ingång”, vägen, ingången via tunneln under järnvägen finns en kustremsa och liten vik som troligen hamnar i tågstråket. Följer man kusten finns/möjliga byggplatsen för småhus. Många har vid möten och några har lämnat medborgarförslag för bostadsbyggande som skulle omfamna vikarna mot Gräsviken. Här föreslås nu stig för rekreation, mycket bra. Men inte hinder.

Fast mark med mycket sten. Vatten och avlopp som i Bottsviken (Här finns redan äldre bebyggelse i början av vägen, direkt efter tunnelgenomgången).

Kommentar: Synpunkterna noteras, inför antagandet av översiktsplanen är det tyvärr inte möjligt att lägga till ytterligare LIS-områden.

U12 igen.

Det kom en storm. Rövning pågår och skogsvägen används i väntan på bron. Industrin gör iordning din tomt. Resten av marken mot Järnvägsövergången diskuterades som bostadsområde. Inte så bra med nya regler för bostad/järnväg. Stormfällan öppnade mot sjön, längre från järnvägen.

Nu finns fantastiska möjligheter till bostadsbyggande med sjöutsikt i anslutning till området vid Hyttgatan. Radhus är populärt här i byn. Markboende för äldre. Förstaboende för unga. Vem äger marken? Kan vi köpa. Vill ägare sälja.

Kommentar: Noteras och synpunkterna är av sådan karaktär att de i huvudsak ligger utanför översiktsplanens syfte och detaljeringsgrad. Område U12 har utgått ur utställningshandling II av översiktsplanen.

Refererar i övrigt till skrivelsen från februari 2018. Synpunkter från oss privat, Centern och folk på dialogmöten och i Fb grupp Björneborg i våra hjärtan.

Nöjda med medborgares synpunkter redan beaktats i Utställningsförslaget.

Övrigt för kännedom.

Saknar färdigställning av beslutade Cykelvägen till Kristinehamn och beslutade elkontakt på Dammplanen och i Jernfeldt parken (Handelsplats som Centrumtorg och för Bokbusstopp). Tekniska förvaltningen handlägger.

Kommentar: Noteras. Synpunkterna är av sådan karaktär att de i huvudsak ligger utanför översiktsplanens syfte och detaljeringsgrad.

Bilaga 2

Efter 45 års boende i området finns en del att berätta och ha synpunkter på inför framtiden.

Till planförslaget.

Sid 103. Ny tågbanesträckning

Det är inte värt att offra Vismen, och Vismens rekreativområde för tidsvinsten med brobygge över sjön. Vildmarkskänslan kommer att försvinna. Vismen ligger i en grop. Redan med nuvarande bansträckning är det stark ekoeffekt av tågjuden. Vi hör t.ex. musiken från Folkparken till Gräsviksbadet. Ljudkoll ett måste före förändringar. Leta ny sträckning mot E18 sidan där redan Vindkraftverken belastar miljön och få boende berörs.

Nuvarande bansträckning, genom bebyggelsen är olycklig speciellt med den allt tyngre tågtrafiken, men invand. Saknas dubbelspår. Från gamla Stationsområdet finns mötesplats. Pendeltåg utmärkt. Tidigare restid till Kristinehamn 8,5 minuter. Flera avgångar direkt Karlstad. Cykelparkering fanns vid Kristinehamn C. Det var en toppenlösning för oss resande. Tyvärr fick vi inte alltid en tidtabell, som passade arbetstider och bussanslutningar i stan.

För Nobelbanan kan man kanske hitta lösning i anslutning till nuvarande sträckning mot Degerfors. Av skogsterrängen där kan jag inte se andra hinder än sten och finner möjlig kurvsträckning bredvid sjön. Bäst och på kartan synbart lämpligast sträckning längs El8, lägst höjdskillnad och borde kunna samordnas med Oslo Stockholm höghastighetsbanan.

Kommentar: *I samrådskedet och vid utställning I fanns ett markreservat med sträckning över Vismen (M3) som dock inte längre finns kvar som ett alternativ. Översiktsplanens utpekande av markreservat för järnväg har reviderats mellan utställning I och utställning II. Sedan utställning I har kommunen tillsammans med bolaget Oslo-Stockholm 2.55 AB och kommunerna Karlskoga, Lekeberg och Örebro låtit vidare utreda en möjlig ny dubbelspårig järnvägssträckning mellan Kristinehamn och Örebro. Utredning tar hänsyn till landskap, geologi, värdefulla natur- och kulturmiljöer samt bebyggelse i syfte att förstå markförutsättningarna för en ny tågförbindelse mellan Oslo och Stockholm på under 3 timmar. Genom att analysera kostnadsdrivande element och samtidigt säkerställa att riktvärden för kurvor och lutningar klaras har ett bredare utredningsområde identifierats. Det nya utredningsområdet redovisas som markreservat för järnväg i markanvändningskartan i utställningshandling II. Därmed anses synpunkten gällande markreservatet tillgodosedd.*

L9 med angränsade område och vägar hit. Se bilaga 1 som bakgrund.

LIS-området närmast badplats och "de gröna vattenreglerande områdena, sid 125, är utmärkta som förlängning av badplatsområdet. Förenas de gröna områdena så åskådliggörs den verkliga vattenreglerande platsen vid sjön. Detta område sträcker sig till bäck/dike i området riktning mot vägen till Jakttskyttebanan. Här är ett myrmarksområde där det även sommartid mestadels krävs stövlar. Vid högvatten vintertid och is har man kunnat åka skridskor från sjöisen och upp bland träden. Vid stor snösmältning och liten avtappning till Visman kan vattennivån nå de stora stenarna på badstranden. Badet används nu även flitigt av nyanlända familjer och är en utmärkt plats för integration. Fritidsnämnden har fixat bord som stått kvar över vintern och används. Grillplatser behövs och bättre toaletter, brygga.

Kommentar: *Synpunkterna är av sådan karaktär att de i huvudsak ligger utanför översiktsplanens syfte och detaljeringsgrad. Placering av grillplatser, offentliga toaletter och brygga är en fråga som ligger utanför översiktsplanens syfte och innehåll.*

Åter till planen. Av tidigare erfarenheter föreslår jag att ängsmarken görs i ordning för lek och aktiviteter (inte kul med bollar, cyklar mm bland lekande småbarn och solare). Att platsen för vattenverket blir strand-sjö-friluftslivs entré med P-plats för bil och mopeder. Här går dessutom promenadstråket för hundrundor. En hundbadplats skulle kunna fixas nordnordöst om piren (ingen egentlig pir, det är grovgrus och sten som täckte vattenledning se mitt brev bil. I).

Mycket önskat. Cykelparkering kan göras i kröken vid Sjöstigen. Där även nuvarande P-plats kan bli hämtplats för de som behöver biltransport. Ta bort bom. Toa och sopor, året runt, vid denna entré.

Mångåriga transportvägar,(det ska ha funnits en kolningsplats sedan 1600 talet på min tomt, granne med badet) promenadvägar, löpvägar, skid- och sparkvägar går över badplatsen alternativt på asfalt, Gräsviksvägen, Sjöstigen (området kallas för övrigt Ångermanland), Gräsviksvägen

Sjögränd, Skogsviksvägen och över Järnvägsbron till Stationsvägen och Centrum. Många börjar vandrigen längs Hyttgatan eller Parbovägen genom skogsområdet till Vismennäsvägen över Järnvägen till Vattenverkstomten- Badet. En slinga som kräver rastplatser för många äldre. En hälsans stig. Detta är också cykelväg. Skolväg. Gränsen för skolskjuts nås inte riktigt här. För varje större generationsgrupp har uppvaktningar gjorts för tunnel under järnvägen-där genväg används av ung och gammal från Gräsviksvägen till Verkstadsgatan. Här går också transportvägen till och från s.k. Ångermanland och Skogsvik för tyngre transporter som inte kommer över järnvägsbron, liksom till skogsområdena (person och virkestransporter) vid Jakttskyttebanan, naturbadplatserna vid Skogöa och Vismennäset och stora bär och svampmarker. En skogsslinga, viker av vid Järnvägsövergången och fortsätter på höger sida spåren och viker av till skogsväg och stig till Parbovägen och centrum. Väl frekventerad. Bär och svampmarker. Vi har i detta område lo, rådjur, harar, älg och varg och björn har setts. Rikt fågelliv i sjö och skog. Fladdermöss.

Kommentar: *Synpunkterna är av sådan karaktär att de i huvudsak ligger utanför översiktsplanens syfte och detaljeringsgrad.*

L10. Bottsviken.

En bra plats för mer boende. Vägen mot Badplatsen Gocko och Karlskoga Fiskevårdsföreningens plats för "ädelfiske". Här är infart från E18.

Medborgarförslag för boende har lämnats för stranden, vägen från Herrudden längs sjön mot Järnverket. Det blev nej. Det är en strandsida med morgon och förmiddagssol. Ingen strandkant, sten och skog vid sjön. Trevlig vägsträcka. Byggnad skulle ge sammanhängande boende i Vismens södra vik.

Kommentar: *Synpunkterna noteras, inför antagandet av översiktsplanen är det tyvärr inte möjligt att lägga till ytterligare områden. Bottsviken var utpekad i tidigare skede men togs bort med anledning av att fastighetsägarna i området motsatte sig ett LIS-utpekande. Utan en mark- och/eller verksamhetsägare som vill något, och är beredd att ta risken, är planeringsmödan inget värd.*

U11 Stationsudden.

Här har sly röjts. En fantastisk björkudde har blivit än mer populär. Här finns båttilläggningsplats. Här är samlingar, för unga och gamla för grillning, fest, meditation båtvård, fisketävlingar. Hit kan de ej bil och cykelburna ta sig. Här stör man ingen. Låt det vara allmänning.

Den gamla timmerrännan med sina vackra sågade stenväggar kan göras tillgänglig för turism. Industrihistoria eller fantasi kom och se Björneborgs helvetesgap Gfr Ronja Rövardotter). (Det flottades timmer på Vismen. En såg tog hand om sågtimret annat blev kol).

Kommentar: *Efter samrådet blev utredningsområde för stationsläge preciserat och har till utställning 2 preciserats ytterligare. Efter samrådet blev också tätortskartan i Björneborg uppdaterad och stationsudden är redovisad som kvartersskog och ingår i grönstrukturen i tätorten, vilket kvarstår i utställning 2.*

U12 Vismennäsvägen från Parbovägen mot järnvägsövergången.

Efter skogsavverkning ser här förskräckligt ut. Vem snyggas till riset? **Men det som kom fram är kanonbra.** Mark för boende i anslutning till villorna på Hyttgatan. Här kan byggas hus i backe och alla kan få sjöutsikt över viken vid Skogsvik. Inga verksamheter här. De kan byggas i området mellan järnväg, från verkstaden, mot jättelärkträdet vid järnvägsövergången.

Kommentar: *Område U12 har utgått ur utställningshandling II av översiktsplanen.*

Väg 603 genom Björneborg.

Vägen med genomfart Björneborg. Vägen som ska korsas av skolbarn och bybor. Vägen till jobbet i och utanför byn. Många försök att få till en bra säkerhet har gjorts. Det är inte bra. Trafikhinder nonchaleras körs över i stor hastighet av tunga fordon. Syns bra just nu, vid kyrkan. Vem förhandlar med Trafikverket? Den tunga trafiken, långtradare med släp, har ökat, ökar. 603 an är avlastningsväg för El 8 vid olycka. Det vore intressant i förhandling att se frekvensen.

Platsen vid Hammaren och parkeringsfickor längs 603 an har samling av utlandsregistrerad långtradare för rast och vila. Har räknat upp till 11 tradare vid Hammaren samtidigt. Jag vill inte träffa osövda chaufför så detta borde organiseras och hygienutrymmen i iordningställas. Trafikverket ansvar. (Merparten ska inte till Scana. De är inte e.u. Välkomna på åkareplatser i "stan".

Kommentar: *Synpunkterna är av sådan karaktär att de i huvudsak ligger utanför översiktsplanens syfte och detaljeringsgrad.*

Vismen

Ett rekreationsområde året runt. Tillgängligt från vägnät. Bil eller cykelvägar. Ridvägar. Vandringsleder/spontana. Bra badplatser. Bra plats för båtliv. Långfärdsskridskoåkning. Skidspår över sjö och i skog. Isplaner skottas spontant. Fiske sommar och vinter. Inplanterad ädelfisk). Rikt djurliv. Bär och svamp.

Kommentar: *Noteras.*

Privatperson 3

I Visnums-Kil och Vike längs Vänerkusten finns ett flertal föreningar som gemensamt arbetar för bygderna. Det finns en stark samhörighet. Visnums-Kils serviceort Nybble. Det finns många företag bl a inom åkeribranschen, som ger många arbetstillfällen, dessutom företag med anknytning till besöksnäringen. Finns 3 gårdsslakterier Långerud, Hygn och Vike med tillhörande gårdsbutik. I Visnums-Kil finns en bigård, två hjortuppfödare/hägn. Samt ett i Långerud (Visnum). Stuteri på Eds Gård. I Visnums-Kil ökar inneånarantalet? Många barnfamiljer samt många fritidshusägare som flyttar ut permanent.

Kommentar: *Noteras. Synpunkterna ligger utanför översiktsplanens detaljeringsgrad.*

Nybble

Nybble har utvecklats och stärkts med flera företag också inom besöksnäringen. Idag finns bl.a. affär, vårdcentral, bilverkstad, pizzeria, frisör, plåtslageri, kycklingfabrik och bigård. Kommunens hemtjänstgrupp utgår från Nybble och serverar hela södra kommundelen.

Kommentar: *Noteras. Synpunkterna ligger utanför översiktsplanens detaljeringsgrad.*

Återvinningscentral utefter 26:an bort?

Kommentar: *Intention fanns för att bygga en återvinningscentral men kommunen valde att satsa på en mobil lösning.*